oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פּרייז 5 גראָשען | הײַנט 10 זײַטען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 204	Łódź, Środa, 31 sierpnia 1932 r.	צענטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מיטוואָך כ"ט מנחם אב תרצ"ב	№ 204

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

געעפענט דעם דײַטשען רײַכסטאַג

די קאָמוניסטקע קלאַרא צעטקין — פאָרזיצענדע פון דער ערשטער זיצונג. — זי האַלט אַ 2-שעה'דיגע שאַרפע רעדע. — היטלעראָוויעץ גערינג — פּרעזידענט פון רײַכסטאַג. — פערשטענדיגונג צווישען היטלעריסטען מיט'ן צענטער. — שטורמישע דעמאָנסטראַציעס פאַרן רײַכסטאַג

בערלין, 30 (ספּ. טעל.).

לאַנג פאַר דער ערעפנונג פון דער פּאַרלאַמענט זיצונג האָט זיך פאַרן בנין געזאַמעלט אונגעהויערע מענשען־מאַסען. די פּאָליציי האָט אין בנין אַרײַנגעלאָזן נאָר דעפּוטאַטען. די גאַלעריע און די דיפּלאָמאַטען־לאָזשעס זענען געווען איבערפול, דאַגעגען די מיניסטאָרען־בענק זענען געווען ליידיג.

מיט'ן מאָמענט ווען די זיצונג איז פאָרמעל געעפענט געוואָרען איז די היטלעריסטישע פראַקציע אין מונדירען אַרײַנגעקומען אין זאַל. 2 קאָמוניסטישע דעפּוטאַטינס האָבען אַרויפגעפיהרט די אַלטע קלאַרא צעטקין אויף דער טריבונע. די קאָמוניסטישע דעפּוטאַטען האָבען דאַן דרײַ מאָל אויסגעשריגען „ראָט פראָנט“.

די היטלעריסטען האָבען געשוויגען, ווייל אַזוי האָבען זיי געהאַט פון פריהער בעשלאָסען, כדי די זיצונג זאָל וואָס שנעלער אַדורכגעפיהרט ווערען.

נאָך די אַרײַנפיהר־פאָרמאַליטעטען האָט קלאַרא צעטקין, אַלס פאָרזיצענדער פון דער זיצונג, געהאַלטען אַ 2־שעה'דיגע רעדע, אין וועלכער זי האָט אַטאַקירט פאַפּענס רעגירונג, אָנרופענדיג די רעגירונג פון קאַפּיטאַל. צעטקין האָט אויך פאַראורטיילט די סאָציאַל־דעמאָקראַטען, וועלכע האָבען מעגליך געמאַכט, טאָלערירענדיג בריניגס רעגירונג, צו קומען צו דער מאַכט דעם איצטיגען רעזשים. דאַן האָט זי שטאַרק אָנגעגריפען די היטלעריסטען. איהר רעדע האָט זי פערענדיגט מיט גרויס אָנשטרענגונג, זאָגענדיג: „איך האָף, אַז איך וועל נאָך דערלעבען די שעה, אין וועלכער איך וועל נאָך קענען עפענען דעם ערשטען קאָנגרעס פון ראַטען און אַ ראַטען־דײַטשלאַנד“.

דערנאָך איז מען צוגעטרעטען אויסצוועהלען אַ פּרעזידיום, די היטלעראָווצעס האָבען אַרויסגעשטעלט די קאַנדידאַטור פון גערינג, די ס. ד. — דעם געוו. רײַכסטאַג־פּרעזידענט לעבע, די קאָמוניסטען — טאָרגלער, דער צענטרום, דײַטש־נאַציאָנאַלע און בײַערישע פאָלקס־פּאַרטיי, האָבען נישט אַרויסגעשטעלט קיין קאַנדידאַטען, ערקלערענדיג זייער גרייטקייט צו שטימען פאַר'ן היטלערישען קאַנדידאַט. ביי דער אָפּשטימונג איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס פּרעזידענט פון רײַכסטאַג דער היטלעריסט גערינג מיט 367 שטימען, לעבע האָט בעקומען 135 שטימען, טאָרגלער 80. דערנאָך זענען אַלס וויצע־פּרעזידענטען אויסגעוועהלט געוואָרען דער צענטראָוויעץ עססער, דער מיטגליד פון דער בײַערישער פאָלקס־פּאַרטיי ראַוך און דער דײַטש־נאַציאָנאַלער גראַעס, וועלכע זענען געשטיצט געוואָרען דורך די היטלעריסטען.

אין ווייטערדיגען לויף פון דער זיצונג פון רײַכסטאַג האָט דער נייער פּרעזידענט גערינג איד בערגעליינט אַ פאָרשלאַג, וואָס בעפולמעכטיגט דעם פּרעזידיום אַרויסצושיקען אַ דעפּעשע צו הינדענבורגען, אַז ער זאָל תיכף אויפנעהמען דאָס פּרעזידיום אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם קלאַנג, אַז הינדענבורג האָט בדעה פונאַנדערצולאָזען דעם רײַכס־

(ווייטער זעה 2־טע זייט).

פּאַרק הערענאָוו

טראַמוויי־צופאָהר 8 און 4

אַלע פּלעצער צום פּרייז

זל. 1.04

הײַנט, מיטוואָך, ד. 31 אויגוסט, 8.30 אָווענד קומט פאָר אויפ'ן פערלאַנג פון פּובליקום

אַ רעליגיעזער קאָנצערט פון וועלטבעריהמטען אויבערקאַנטאָר פון וואַרשאָווער סינאַגאָגע

משה קוסעוויצקי

וועלכער וועט מיט דער בעטייליגונג פון לאָדזער סימפאָנישען אָרקעסטער זינגען רעליגיעזע תפילות, יודישע פאָלקס־לידער און אָפּערן־אַריעס פון זיין נייעסטען רעפּערטואַר. — ביים קלאַוויר פּראָפ. ליכטערמאַן־דאַווידאָוויטש.

בילעטען־פאַרקויף: זעלמאַנאָוויטש, פּיעטריקאָווער 12 (קאָנדיטאָריי), וויינבערג, נאָוואָמיעסקא 30 (קאָנדיטאָריי) און אין דער קאַסע פון הערענאָוו.

5029

פּאַרק הערענאָוו

טראַמוויי־צופאָהר 8 און 4

אַלע פּלעצער צום פּרייז

זל. 1.04

נאָך לאַנגע שווערע לײַדען איז נעכטען געשטאָרבען מײַן ליבער מאַן, אונזער טײַערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, גראָספאָטער, שוואָגער און אָנקעל

נ"ע אליהו דוב פּיליפּאָוויטש

ב"ר אברהם יצחק ז"ל

אין עלטער פון 72 יאָהר

די לויה קומט פאָר הײַנט מיטוואָך, דעם 31 אויגוסט 1932 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז גלובנאַ 42, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

1782 — די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאָך לאַנגע שווערע לײַדען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 68 יאָהר אונזער הייסגעליבטע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גראָסמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע

נ"ע

שרה לאה אשת ר' יחזקאל ז"ל נאַמבערג

(געבוירען לאַנדוי)

די לויה קומט פאָר הײַנט מיטוואָך, דעם 31 אויגוסט 1932 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז פּיעטריקאָווער 20, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

5194 — די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

טיף ערשיטערט דורכ'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער קאָלעגע

נ"ע

יעקב זאַקהיים

דריקען מיר אויס דער שווערגעטראָפענער פאַמיליע אונזער טיפסטען בײַלייד

דאָס פּערסאָנאַל

5186 — פון דער לאָדזער דעפּאָזיטען־באַנק א. ג.

אַ רוטינירטער לאַנגיעהריגער בוכהאַלטער־בילאַנסיסט

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לעצטער פאַראָרדנונג וועגען פיהרען האַנדעלס־ביכער האָט איינגע פרייע שעה'ן. אָפערטען ביטע אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטר. פון דער צײַטונג אונטער „Z.“

5275

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע און לאָמבאַרד־קוויטען צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אילידאָר פּיאַלקאַ, פּיעטריקאָווע 7

Dr. Wajnberg

ספּעציאַליסט פון האַרץ- און לונגען־קראַנקהייטען

ציגעל־גאַס 11, טעל. 126-02

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אָווענד.

רעשטען

לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 5

פראָנט, 2־טער שטאָק

פערשידענע קאַמגאַרנס, בילינצער, טאָמאַשאָווער און לאָדזער אויף אַנציגער און פּאַלטענס

ווי אויך די מאָדערנסטע דאַמען־שטאָפען אויף פּאַלטאָס און קאָסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי SZCZĘSLIWY

געדענקט נאָר

אין פראָנט, II שטאָק

די לאַנג־בעוואוסטע רעליגיעז־נאַציאָנאַלע ערציהונגס־אַנשטאַלטען

קאַצענעלזאָן־נאַחומאָב

7־קלאַסיגע מענער־שולע און רעליגיעזער חדר

8 באַד־לודקאַ 8

(צווישן נאָוואָמיעסקאַ און וושכאָדניאַ)

טעלעפאָן 177 01

ס'ווערען אָנגענומען יונגלעך פון 3 ביז 15 יאָהר

פון 3 יאָר אין גן־ילדים־פּרעבעלשולע פון $5^1/_2$ יאָהר אין אַ ספּעציעלע פאָרבערייטונגס־קלאַס A°

פון 7 ביז 15 יאָר — אין אַלע 7 קלאַסן

איינשרייבונגען באַד־לודקאַ 8, טעלעפאָן 177-01

אין די שעה'ן 11–2 נאָכמ.

7־קלאַסיגע קאָעדוקאַציאָנס־שולע

און בעקאַנטע מוסטערהאַפטע פרעבעל־שולע־גן־ילדים

20 פּאָמאָרסקאַ 20

(דורכגאַנג דורכ'ן הויף — סאַלנאַ 4)

קינדער פון 3 ביז 15 יאָהר ווערען אָנגענומען פון גן־ילדים אָן ביז צו דער 7־טער קלאַס.

איינשרייבונגען פּאָמאָרסקאַ 20

(דורכגאַנג סאַלנאַ 4)

אין די נאָכמיטאָג־שעה'ן 3–6.

7-mio kl. szkoła powsz. prywat. Nr. 19.

אין דער בעוואוסטער 7־קל. שולע פון

א. עדעלשטיין, סאַלנאַ 9

ווערען אויף דעם שול־יאָהר 1932/33 אָנגענומען שילער אין אַלע קלאַסען יעדען טאָג פון 10–1 פ. מ. און פון 4–7 אָווענד.

אין דער שולע ווערט געלערנט אַ חוץ די אַלגעמיינע למודים, עברי, חומש רש"י, נ"ך, משניות, שלחן־ערוך און גמרא מיט תוספות דורך די בעסטע לעהרער און מלמדים. אַ ספּעציעלע אַכט ווערט געלייגט אויף יודישע געשיכטע און העבּרעאישע שפּראַך.

די ערציהונג איז אַ שטרענג־רעליגיעזע.

דאָס לאָקאַל איז פערברייטערט, פריש רעמאָנטירט און ס'איז ערעפנט די VI קלאַס.

די שילער ווערען פאָרגעברייטעט אין אַלע יודישע גימנאַזיעס.

בעמ.: אין פאָרבערייטונגס־קלאַס (גן־ילדים) ווערען אָנגענומען קינדער פון $5^1/_2$ יאָהר אָן מיט הנחה־פּרייזען.

5197 — לייטער: י. עדעלשטיין.

לייענט און פערשפּרייט דעם „נייעם פאָלקסבלאַט“

פייערליכער קבלת-פנים אין ווארשא

פאר פאר. זשווירקא — דער זיגער אין אינטערנאציאנאלען פליה-קאנקורס

ווארשא, 30 (טעלעפאניש)

די ווארשעווער בעפעלקערונג האט היינט איינגעארדענט אנ׳אימפאזאנטען קבלת-פנים דעם זיגער אויפ׳ן אינטערנאציאנאלען פליה-קאנקורס אין בערלין פארוטשניק זשווירקא און אלע איבריגע פוילישע אנטיילנעהמער אין קאנקורס, די הויפט-שטאט האט געהאט א יום-טובדיגען כאראקטער, די הייזער זענען געווען דעקארירט מיט פאהנער.

פאר 5 א זייגער איז אויפ׳ן פליה-פלאץ שוין געווען א ג׳עולם פון 50 טויזענד מענשען.

צו בעגריסען די פליהער זענען אויך געקומען דעפוטאטען מיט סענאטארען, מארשאלעק ראטשקעוויטש, פאסט-מיניסטער בערגער, וויצע-קריגס-מיניסטער גענ. פאבריצי. פארשטעהער פון דער דיפלאמאטיע, שעף פון גענ. שטאב גענ. גאנשאראווסקי, וואיעוואדע יאראשעוויטש, שטאט-פרעזידענט סלאמינסקי, אפיצירען קארפוס.

עטליכע מינוט נאך פינף האבען זיך בעוויזען די עראפלאנען פון די זיגער. עטליכע אר-קעסטערס האבען אנגעהויבען שפילען און אין דער גאנצער שטאט האבען אנגעהויבען צו ברומען די פאבריקס-סירענעס.

דער אומגעהויערער עולם האט דורכגע-בראכען די באריערעס און האבען די פליהער ארויסגעטראגען אויף די הענד ביז צו די דעקא-רירטע אויטאס, וועלכע האבען אוועקגעפיהרט די זיגער אין אערא-קלוב, אלע גאסען, וואו די אויטאס זענען דורכגעפאהרען זענען געווען בעלא-גערט מיט מענשען. פאר. זשווירקא איז דעקארירט מיט א גאלדענעם מעדאל.

* * *

אין פויזען, וואו די פליהער האבען זיך אפ-געשטעלט אויפ׳ן וועג קיין ווארשא, האט מען די זיגער איינגעארדענט א פייערליכען קבלת-פנים.

* * *

4 א זייגער נאכמיטאג האט זיך איבער לאדז בעוויזען אנ׳עסקאדרע פון 9 עראפלאנען, וועלכע זענען געפלויגען אין דער ריכטונג קיין ווארשא. אין דער דאזיגער עסקאדרע האט זיך געפונען פאר. זשווירקא, דער זיגער פון אינטער-נאציאנאלען פליה-קאנקורס, וועלכער איז געפלויגען אין בעגלייטונג פון עטליכע עראפלאנען קיין ווארשא.

דער היטלער טעראר ברענגט שאדען דעם דייטשען עקספארט

בערלין, (יט"א) די צייטשריפט „שוועבישע טאגוואכט" שילדערט די שווערע לאגע פון דער דייגער-אינדוסטריע אין שווארצוואלד און שטעלט פעסט, אז דער זייגער-לעדער-עקספארט פון דעם גע-ביט איז זייט 1929 געפאלען פון 27 מיליאן מארק אויף 13 מיליאן מארק. פיל שעדליכער ווי די צאלען ווירקען אויפ׳ן פאלען פון עקספארט די פאליטישע אונרוהען, וואס ווערען ארויסגערופען דורך די נאַ-ציאנאל-סאציאליסטען. די פאבריקאנטען בעקומען אונצעהליגע בריף פון די קונדען פון אויסלאנד, אז זיי האבען מורא צו קומען קיין דייטשלאנד אויף איינ-קויפען צוליב די אונאויפהערליכע היטלערישע עקסצעסען.

ענגלישע פירמע געשלאסען א קאנטראקט

צוצושטעלן בעשפייזונג פאר ארבייטער ביים בויען די נאפט-ליניע מאסול-חיפה

ירושלים, (י.ט.א.) די ענגלישע געזעל-שאפט „קפיניס" האט אפגעשלאסען א קאנטראקט מיט דער „איראק פעטראלעאום קאמפאני" וועגען צושטעלען בעשפייזונג פאר די ארבייטער ביים לעגען די נאפט-רעהרען מאסול-חיפה אויף דער גאנצער צייט, וואס די ארבייטען וועלען דויערן. דער קאנטראקט ווערט געשאצט אין א האלב מיליאן פונט.

געעפענט דעם דייטשען רייכסטאג

(ענדע פון 1-טע זייט).

טאג, ווייל ער איז נישט ארבייטס-פעהיג. געזיינג דער פרעזידענט פראטעסטירט געגען די דאזיגע ידיעות, זאגענדיג, אז הינדענבורג וועט אפהיטען די רעכט פון פארלאמענט.

דאן ערקלערט גערינג, אז דעם טערמין פון דער באשטימטער זיצונג וועט ער אליין בעשטימען, די קאמוניסטען טרעטען ארויס געגען דעם, פאדער-רענדיג צונויפצורופען דעם פארלאמענט אויף מאר-גען, כדי אפצושטימען די פארשלאגען וועגען אומ-צוטרוי-וואטום פאר דער רעגירונג. דער פארשלאג ווערט אפגעווארפען מיט די שטימען פון די רעכטע און צענטרום. פאר דעם פארשלאג פון די קאמוניס-טען האבען געשטימט די סאציאל-דעמאקראטען.

מ׳זעהט איין, אז דאס אפווארפען פון דעם פארשלאג שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער שוין צושטאנד-געקומענער דערבעהטערונג צווישען דעם צענטער און די היטלעראווצעס.

דעמאנסטראנטען זיך פונאנדערצוגעהן, די פאליציי איז אבער בעווארפען געווארען מיט שטיינער. דער המון איז פונאנדערגעטריבען געווארען, א רייה פערזאנען זענען פערוואונדעט געווארען, פיל זענען ארעסטירט געווארען.

די קאמוניסטען האבען געפרובט צו ארגאני-זירען א קאנטער-דעמאנסטראציע, די פאליציי האט אבער די אקציע פראליזירט.

שטורמישע דעמאנסטראציעס פאר׳ן רייכסטאג

בעת דער רעדע פון קלארא צעטקין האבען די היטלעראווצעס ארגאניזירט פאר׳ן רייכסטאג א דעמאנסטראציע, שרייענדיג: „דייטשלאנד ערוואך" „זאל לעבען היטלער", פאליציי האט גערופען די

זיצונג פון פרייסישען לאנדטאג

בערלין, 30 (ספ. טעל.)

די היינטיגע זיצונג פון פרייסישען לאנדטאג איז נאך לאנגע בעראטונגען אפגעלעגט געווארען ביז׳ן 21 סעפטעמבער. לויט׳ן פארשלאג פון די היטלעראווצעס און צענטרום, דער בעשלוס בעווייזט, אז די צענטער-היטלערישע אונטערהאנדלונ-גען קומען ווייטער פאר.

אויף דער זיצונג פון לאנדטאג זענען די רע-גירונגס-בענק אויך געווען לעדיג. די קאמיסארען-רעגירונג האט אזוי-ארום בגוואלט בעוויזען, אז זי רעכענט זיך נישט מיט׳ן לאנדטאג.

היטלער אין בערלין

בערלין, 30 (ספ. טעל.)

היטלער איז אנגעקומען קיין בערלין און זיך בעזעצט אין לוקסוס-האטעל קייזערהאף. היטלער האט דאן אויפגענומען אלע זיינע 231 מיטגלידער פון פארלאמענט, און א צוויי-שעהדיגער רעדע האט ער זיי געגעבען אלע אינסטרוקציעס, ווי אזוי זיי זאלען זיך פיהרען אין רייכסטאג. אלס איינע פון די אינסטרוקציעס דערמאהנט מען, אז אלע היט-לערישע דעפוטאטען זאלען קומען צו דער ערשטער זיצונג פון רייכסטאג אין זייערע מונדירען. היטלער

האט געענדיגט זיין רעדע דערמיט, אז די פעררע-טער פון דייטשלאנד דערלאזען איהם נישט איצט צו דער מאכט, ס׳איז אבער נאהענט די צייט ווען ער וועט די מאכט נעהמען.

בלוטיגע צוזאמענשטויסען

בערלין, 30 (ספ. טעל.)

נעכטען ביינאכט איז אין שארלאטענבורג געקומען צו א בלוטיגען צוזאמענשטויס צווישען קאמוניסטען און היטלעריסטען. 3 היטלעריסטישע מיטגלידער זענען שווער פערוואונדעט געווארען, איינער איז געשטארבען אין שפיטאל.

היטלער ביי שלייכער׳ן

בערלין, 30 (ספ. טעל.)

וועגען דער נעכטיגער בעגעגעניש פון פא-פען, שלייכער און היטלער׳ן, דערוויסט זיך די פרעסע פאלגענדע פרטים: גענ. שלייכער האט פער-בעטען היטלער׳ן אויף פריהשטיק, וואו ס׳איז אויך אנוועזענד געווען פאן פאפען. דאס געשפרעך האט קיין שום רעזולטאטען נישט געגעבען. היטלער האט ווידער פערלאנגט די גאנצע מאכט. איצט איז א פערשטענדיגונג פון דער איצטיגער רעגי-רונג מיט די היטלעריסטען אויסגעשלאסען.

ליידענשאפטליכע פארטיי-קאמפען

האמבורג, 30 (ספ. טעל.)

צו וואס פאר א ליידענשאפט ס׳זענען דער-פיהרט געווארען די איצטיגע פארטיי-קאמפען אין דייטשלאנד בעווייזט דער פאקט, וועלכער איז נעכטען פארגעקומען ביי דער סטאציע קליין היני-טער האמבורג, דארט האט מען אויף דער באהן-ליניע געפונען א שווער-פערוואונדעטען קעלנער, וועלכער איז ארויסגעווארפען געווארען פון צוג, בעת א פאליטישער דיסקוסיע.

הינדענבורג מסכים מיט דער איצטיגער רעגירונג

בערלין, 30 (ספ. טעל.)

הינדענבורג האט היינט אין נוידעק אויפגע-נומען דעם קאנצלער פאפען און די מיניסטארען שלייכער און גייל. דער פערעפענטליכער קאמוני-קאט דערצעהלט, אז הינדענבורג האט אויף דער דאזיגער קאנפערענץ מסכים געווען אויף די ווירט-שאפטליכע און פינאנציעלע פעראָרדנונגען פון דער איצטיגער רעגירונג.

אויטאמאנענישע שוויימונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאָסערוי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
יהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11/13 קאנסטאנטינער

גמנסיה בת שמונה מחלקות לנערים
„בית-אלפנא"
PIOTRKOWSKA 111, (Al. Kościuszki 48)
Telefon 176-46.
די איינשרייבונגען פון נייע שילער קומען שוין פארטעגליך פון 10–1 פארמיטאג און 4–7 נאכמיטאג. די איינטריטס-עקזאמענס איז אלע קלאסען קומען פאר דעם 29, 30, 31, שיערפיען.
דאס גימנאזיום געפינט זיך יעצט אין א נייעם לאקאל, וועלכער ענט-שפרעכט פולשטענדיג אלע פאדערונגען פון דער נייעסטער שול-היגיענע און פעדאגאגיק. דער שכר-לימוד בעדייטענד רעדוצירט!
די דירעקציע
פ. ס. די פערוואלטונג האט בעשטימט צו 4 פרייע פלעצער אין דער 5 און 6 קלאס פאר פעהיגע און אונפערמעגליכע שילער.

די לייטונג פון בעוואוסטען חדר-שול
„תורה-ודעת"
איז לאדז, פילסודסקיעגא 12 (פריהער וואָסכאדניא)
איז מודיע, אז די למודים הויבען זיך אן א״י דאנערשטאג ר״ח אלול (1,9)
עס ווערען נאך אנגענומען תלמידים אויף דער קליינער צאהל איבערגעבליבענע פרייע פלעצער אין די קלאסען און אין דער ספעציעל גוט איינגעארדענטער
פרעבעל-שולע
וואס איז פיל פערברייטערט און פערגרעסערט.
די קאנצעלאריע איז טעטיג יעדען טאג פון 9—2 און פון 4—7 אוונד. 5196

ד״ר Robinzon
עכער
אויף דער מאשין
ווערען אויסגענייט
שרודמיעסקא 8.

בעזה״י
די הנהלה פון ביה״ס
„חורב"
איז לאדז, צעגעלניאנא 16
איז מודיע, אז די למודים הויבען זיך אן א״י דאנערשטאג ר״ח אלול (1.9.)
עס ווערען נאך אנגענומען תלמידים אויף דער קליינער צאהל איבערגעבליבענע פרייע פלעצער אין די קלאסען און אין דעם ספעציעל גוט איינגעארדנעטען גן-ילדים.
עס ווערט צוגעגרייט אנ׳ערשטקלאסיגער פענסיאן פאר תלמידים פון דער פראווינץ.
די קאנצעלאריע איז טעטיג יעדען טאג פון 8–2 און פון 4–9 אוונד.
הנהלת ביה״ס „חורב"
בעמערקונג: די יונגערע תלמידים ווערען געפיהרט אין חדר און אהיים דורך א ספעציעלען מענש. 5140

GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE MĘSKIE
I. KACENELSONA
Zawadzka 43, telefon 151-79
איינשרייבונגען פון נייע שילער נעמט אן די קאנצעלאריע פון גימנאזיום, פון 10 ביז 2 פארמ. און פון 5 ביז 7 אוו. אין אנפאנגס-קלאס ווערען אנגענומען קינדער אהן יעדער פארבערייטונג. אין גן-ילדים (פרעבעל-שולע) ווערען איינגעשריבען קינדער פון 4 ביז 6 יאהר. 5173

אפאזיציע ביי די רעוויזיאניסטען

שארפע קריטיק געגען זשאבאטינסקי'ן

וויען, 30 (יט"א טעלעגראפיש) אויף דער אלוועלטליכער רעוויזיאניסטישער קאנפערענץ האט זיך היינט אנגעהויבען די גענעראל-דעבאטע. דאס ערשטע מאל האבען זיך געהערט שטארקע קריטישע שטימען נישט נאר געגען דער עקזעקוטיווע נאר אויך געגען זשאבאטינסקין אליין. א שארפע אפא-זיציע ווערט געפירט דורך דער עקסטרעמער גרופע פון ארץ-ישראל.

דער בעקאנטער רעוויזיאניסט בן-חורין האט אויסגעשריגען: זשאבאטינסקי דארף זיך צוריקקער צו הערצלען און צום פריהערדיגען זשאבאטינסקין אנדערע אפאזיציאנעלע רעדנער האבען געזאגט אז די רעוויזיאניסטען לייסטען נישט מעהר ווי די אלגעמיינע ציוניסטען.

א רייה רעדנער זענען ארויסגעטרעטען געגען דער אפאזיציע.

אומגליק מיט די אלפען-קריכער

פאריז, 30 (ספ. טעל.) עטליכע אלפען-קריכער, וועלכע זענען שוין געווען אויפ'ן שפיץ פון בעלא דאננא זענען אראפגעפאלען אין תהום. די רעטונגס-עקספעדיציע האט ארויסגענומען 3 טויטע.

ערמארדעט דעם לייטער פון ג.פ.או.-עקספאזיטור אין בערלין

ריגא, 30 (ספ. טעל.) אויפ'ן וועג פון בערלין קיין מאסקווע איז אין צוג אויף דער סא-וויעטישער טעריטאריע ערמארדעט געווארען דער לייטער פון דער בערלינער ג.פ.או. - עקספאזיטור זוגליצקי. די פערברעכער האט מען נישט געכאפט.

זיצונג פון מיניסטארען-ראט

וועגען ווירטשאפטליכע פראגען

ווארשא, 30 (טעלעפאניש)

די קומענדיגע וואך וועט פארקומען א ספע-ציעלע זיצונג פון מיניסטארען-ראט, געווידמעט אויסשליסליך דער ווירטשאפטליכער לאגע און דעם נייעם בודזשעט-פרעלימינאר אויפ'ן יאהר 1933/34.

די טיפוס-עפידעמיע אין פוילען

ווארשא, 30 (טעלעפאניש).

די טיפוס-עפידעמיע אין גאנץ פוילען פער-שטארקט זיך. היינט צו טאג זענען אפיציעל רעגיס-טרירט 633 טיפוס-קראנקע.

בעקער-שטרייק אין קראקא

קראקא, 30 (טעלעפאניש).

אין גאנץ קראקא איז היינט אויסגעבראכען א שטרייק פון בעקערס. אין שטאט האט פערפעהלט ברויט.

גענעראל-שטרייק אין דער נאפט-אינדוסטרי

הויבט זיך אן דעם ערשטען סעפטעמבער

ווארשא, 30 (טעלעפאניש).

צוליב דעם, וואס די ארבייטער אין די נאפט-גרובען האבען נישט מסכים געווען צו א לוין-רעדוקציע, וועט דאנערשטאג, דעם 1. סעפ-טעמבער אויסברעכען א שטרייק אין דער גאנצער נאפט-אינדוסטרי. דער בעשלוס צו שטרייקען איז אנגענומען געווארען אויף א דעלעגאטען-פערזאמ-לונג פון אלע נאפט-ארבייטער. דער שטרייק וועט טראגען אנ'עקאנאמישען כאראקטער.

די נאפט-אינדוסטריעלער האבען פערלאנגט א בעדייטענדע לוין-רעדוקציע און אפשאפען פער-שידענע סאציאלע אראבערונגען.

דער אנגריף פון די כינעזער

אויף די יאפאנישע פאזיציעס

פאריז, 30 (ספ. טעל.) וועגען נעכטיגען אנגריף פון די כינעזער אויף די יאפאנישע פאזי-ציעס זענען אנגעקומען ווייטערדיגע איינצעלהייטען: 4 אפטיילונגען פון כינעזישען מיליטער, אנגעטאן אין ציוויל-מלבושים האבען זיך ארייננעריסען אויפ'ן געביט פון יאפאנישען מיליטער און אונ-טערגעלעגט פייער אויפ'ן פליה-פלאץ. דאן האבען זיי געוואלט פערכאפען די ראדיא - סטאציע און געעפענט פייער אויף די יאפאניש - מאנדזשורישע מיליטער-פאסטענס.

אויף דער יאפאנישער זייט איז פערהאן 1 דערהרגעטער און 3 שווער-פערוואונדעטע. אויף דער כינעזישער זייט זענען פערהאן 20 טויטע.

גרויסע ווירטשאפטליך-פינאנצ. פראבלעמען

ווערען איצט בעטראכט אין אמעריקא

פאריז, 30 (ספ. טעל.) די פאריזער צייטונגען מעלדען, אז די אונטערהאנדלונגען פון גובערנאטאר פון דער ענגלישער באנק נארמאן אין ניו-יארק זענען נוגע פאלגענדע פראגען: פערלענ-גערען דעם הובער-מאראטאריום, רעוויזיע פון די מלחמה-חובות, סטאביליזאציע פון ענגלישען פונט, צוריקקעהרען צום גאלד-פאריטעט און וועגען א צוקונפטיגער אינטערנאציאנאלער הלוואה אין דער הויך פון 500 מיליאן פראנק און 1 מיליארד פונט, כדי צו ליקווידירען די מלחמה-חובות אין פאל ווען זיי וועלען רעדוצירט ווערען.

דער גרויסער וועבער-שטרייק איז ענגלאנד

ס'שטרייקען 112 טויזענד ארבייטער

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.) די צאהל שטרייקענ-דע וועבער-ארבייטער אין לאנקאשור בעטרעפט 112 טויזענד, דאס הייסט, 75 פראצענט פון די מיט-גלידער אין די פראפעסיאנעלע פעראיינען, וועל-כע האבען זיך ארויסגעזאגט פאר'ן שטרייק. נעכטען האבען די פראפעסיאנעלע פעראיינען און אויך די פעראיינען פון די ארבייטסגעבער פער-עפענטליכט דעקלאראציעס, אין וועלכע זיי פאדערען די באלדיגע אינטערווענץ פון דער רעגירונג, כדי אויסצומיידען קאנפליקטען.

אויטאנאמיע פאר קארפאטען-רוסלאנד

ווערט פערלאנגט פון דער טשעכישער רעגירונג

פראג, 30 (ספ. טעל.) די טשעכישע צייטונ-גען מעלדען, אז דער גובערנאטאר פון קארפאטען-רוסלאנד ד"ר בעסקיד האט זיך געווענדעט צום פרע-זידענט פון דער רעפובליק מאסאריק און פרעמיער אודרזשאלא מיט א מעמאריאל, אין וועלכען ס'ווערט פערלאנגט, אויפ'ן גרונד פון פרידענס-טראקטאט, צו אנערקענען אויטאנאמיע פאר קארפאטען-רוס-לאנד.

אויב די דאזיגע פאדערונג וועט נישט בעריק-זיכטיגט ווערען דראהט ד"ר בעסקיד, אז ער וועט זוכען גערעכטיגקייט אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פארום.

דער שעף פון אמעריקאנישען גענעראל-שטאב, גענעראל מאק-ארטור

צו זיין בעזוך אין די מורח-לענדער פון אייראפע.

מארשאל פילסודסקי זאל ווערען פרעמיער?

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). אין די פאליטישע קרייזען געהען ארום פערשידענע קלאנגען וועגען די פלענער פון מארש. פילסודסקי, לויט איין ווערסיע זאל דער מאר-שאל אינגאנצען אוועקפאהרען קיין סולעיובעק, לויט אנ'אנדער, זאל ער איבערנעהמען דעם פארזיץ פון קאבינעט.

צאהל ארבייטסלאזע אין פוילען

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). לויט די ידיעות פון מלוכה'שען אר-בייטס-פערמיטלונג-ביורא, האט די צאהל רעגיסט-רירטע ארבייטסלאזע אין גאנץ פוילען דעם 27-טען אויגוסט בעטראפען 187,567 פערזאן.

ד"ר ווערנער סענאטאר אין ווארשא

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). היינט איז געקומען קיין ווארשא ד"ר ווערנער סענאטאר, לייטער פון אימיגראציע-דע-פארטאמענט ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין ירושלים.

אויסטויש פון ארעסטירטע צווי-שען פוילען און סאוועטען

ווארשא, 30 (טעלעפאניש)

דעם 15 סעפטעמבער וועט צווישען פוילען און דער סאוועטען-רעגירונג אונטערגעשריבען ווערען אנ'אפמאך וועגען אויסטוישען פאליטישע ארעסטאנטען. די צאהל וואס זאל אויסגעטוישט ווערען איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען, יעדענפאלס וועט זי ארומנעהמען עטליכע צעהנד-ליג פערזאן.

שטאט-טעאטער, ציגעל-גאס 27

יודיש-דראמאטיש טעאטער אין פוילן

XVII יאר ווילנער טרופע

דיר. מ. מזאה.

היינט, מיטוואך, 31 אויגוסט 9 אוו.

פרעמיערע

1.000.000 צרות

וואדעוויל אין 3 אקטען פון וואלענטין קאטאיעו

פערזאנען:

י. ווייסליץ	עקים, ושעור
ל. זילבערמאן	קאלערי
א. גאלדענבערג	אננעסא — ווינע קינדער
ד. בירנבוים	מיכאאיל
מ. ארדעסקא	שורא
ד. שאפירא	אנאנאסאוו
ד. ליכט	באזערוק וואניא
י. מאנסדארף	" פאטער
פ. חיטאלינע	" מוטער
מ. פאטאשינסקי	" זיידע
ר. גאמערסקא	פר. אורטאמאנאוו

1-טער שבת, 2-טער שבת. בריוו-טרעגער

בילעטען אין קאסע פון 11—2 פ.מ, און פון 7 אוו.

וואס האבען צו ערווארטען די דייטשע יודען פון דער צענטער-היטלערישער קאאליציע

בערלין, 30 (יט"א טעלעגראפיש). אין צוזאמענהאנג מיט דער ערעפנונג פון רייכס-טאג. לעבען די יודען אין דייטשלאנד אין גרויס שפאנונג. מ'ריכט זיך אויף פערשידענע געשעהע-נישען.

פון צענטריסטישע קרייזען טיילט מען מיט דעם יט"א-פארשטעהער, אז ס'איז געקומען צו א פער-שטענדיגונג צווישען דעם צענטער און די היטלע-ריסטען וועגען א געמיינזאמער פלאטפארם פון א רעגירונגס-קאאליציע. דעם צענטער איז געלונגען א-דורכצוזעצען די טעזע, אז די קאנסטיטוציע זאל נישט בעריהרט ווערען. ווי מען פערזיכערט ווייטער פון די צענטער-קרייזען וועט די קאאליציע-רעגירונג נישט מאכען קיין שום שריט, אז ס'זאלען בעעוולה'ט ווערען די יודען.

ס'איז אבער אויך נישט אויסגעשלאסען, אז נאך דער היינטיגער קאנפערענץ פון פאן-פאפען, וועט דער רייכסטאג פונאנדערגעלאזט ווערען און די דאזיגע קאאליציע וועט גארנישט ווערען. אין די יודישע קרייזען וואלט מען דאס געהאלטען פאר געוואונשען, ווייל די פאפען-רעגירונג וואלט זיכער געווען לאיאלער בנוגע יודען, ווי די היטלע-רישע קאאליציע.

אויף דער רעוויזיאניסטישער קאנפערענץ

זענען געגרינדעט געווארן פערשי-דענע גרופען

וויען, 30 (יט"א טעלעגראפיש) אויף דער רעוויזיאניסטישער קאנפערענץ זענען אנוועזענד 130 דעלעגאטען, דערונטער 50 פון פוילען. די אפאזיציע אונטער דער אנפיהרונג פון ארץ-ישראל-דעלעגאט אחי-מאיר האבען געגרינדעט א מאקסי-מאליסטישע פראקציע, וועלכע צעהלט 25 דעלע-גאטען. די דאזיגע גרופע וויל דורך רעוואלוציאנערן קאמף דערגרייכען א יודישע מלוכה. ווייטער איז געשאפען געווארען אנ'אקטיוויסטישע גרופע, וואס צעהלט 40 דעלעגאטען. די דאזיגע גרופע וויל שאפען א לייטונג מיט זשאבאטינסקין בראש.

רייכסקאנצלער פאן פאפען (לינקס) אין מינסטער, וואו ער האט געהאלטען זיין גרויסע פראגראם-רעדע

לאדז. 31 אויגוסט 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 31 אויגוסט 1932

די בעהאנדלונג פונ'ם שטייער-צאהלער

ווען מיר זאלען מאכען אן איבערזיכט איבער אונזער מלוכה־אפאראט, דאן מוז מען קומען צום בעשלוס, אז דער אמייסטען ביוראקראטישער און מעכאניזירטער אפאראט איז די שטייער־אדמיניסטראציע. דאס איז א קאלטע פערגליווערטע אינסטיטוציע, וועלכע האט א ריין־מעכאנישען צוגאנג צו די לעבעדיקע אינטערעסען פון מיליאנען בירגער.

עס איז גענוג זיין כאטש אויף א ווײלע א שטייער־צאהלער און צו האבען ביי זיך אין קעשענע עטליכע „נאקאזי פלאטניטשע", כדי זיך איבערצוצייגען, ווי אזוי די שטייער מאכט בעהאנדעלט איהרע אינטערעסענטען, אויף טריט און שריט הערט מען, אז די שפיצען פון די בעזונדערע שטייער־אמטען ווילען כמעט גארנישט אויסהערען די שווער בעלאסטעטע שטייער־צאהלער און די איינציגע תשובה איז „טזשעבא פלאטשיטש", עס ווערט אפילו נישט געמאכט דער מינדעסטער פרוב אריינצוגייען אין דער לאגע פון דעם ארעמען יענעם שטייער־צאהלער, אפצושטעלען זיך אויף זיין מאטעריעלען מצב, דער שטייער־צאהלער איז פאר דער שטייער־מאכט עפעס „אן אבסטראקציע", וועלכע עקזיסטירט אומפערענדערלעך שוין זינט לאנגע יאהרען, ביי א געוויסען סטאבילען מאטעריעלען צושטאנד.

אויב מען זאל מעסטען אונזער וואוילשטאנד פון שטאנדפונקט פון די שטייער־אמטען, דאן וואלט מען געמוזט קומען צום בעשלוס, אז שוין זינט יאהרען געפינען מיר זיך כסדר אין א צושטאנד פון אן עקאנאמישען און ווירטשאפטליכען אויפבליה, און א צושטאנד פון א הויך־קאניונקטור, די אומזאצען און די הכנסות פון די בירגער האלטען כסדר אין וואקסען יאהר־יעהרליך ווערען די אויסגעמאסטענע סומעס מעהר געשוואלען.

איינער פון די לאזונגען פון דער ערשטער תקופה פון סאציאליזם איז געווען דער שפרוך: „דער אומצוטרוי צו דער בורזשואזיע איז די טוגענד פון פראלעטאריאט", מען וואלט געקענט דעם דאזיגען שפרוך פאראפראזירען און זאגען „די טוגענד פון די שטייער־בעאמטע איז דער אומצוטרוי צו די בירגער". עס האט זיך ביי אונזער שטייער־מאכט, אנהויבענדיג פון די העכסטע שטאפלען ביז די קלענסטע סעקרעטאריאטלעך, געשאפען אן איינשטעלונג, אז דער בירגער זאגט שטענדיג ליגען, ווייל ער וויל נישט צאהלען, אזא איינשטעלונג איז גורם דערצו, אז מיליאנען בירגער זאגען כלומרשט ליגען, אז נישט אמת זאגען די ארגאניזאציעס פון סוחרים און האנדווערקער, אז נישט ריכטיג אינפארמירט זענען די האנדעל־ און האנדווערקער־קאמערן, די איינציגע אינסטיטוציע, וועלכע איז „גענוי" אינפארמירט און ווייס אלץ איז די פינאנץ־קאמער מיט איהרע בעאמטע.

און דעריבער האט איהר די אפטע פאראדאקסאלע ערשיינונג, וואס אויף פערשידענע בקשות פון די שטייער־צאהלער ענטפערט די שטייער־מאכט תיכף ומיד, אדער זי ענטפערט אינגאנצען נישט.

אין דער טאג טעגליכער פראקטיק קומט אויס אפט צו בעגעגענען פאקטען, ווען די שטייער־מאכט ענטפערט אויף די בקשות צום פראצעס גופא זייער גיך, עס טרעפען פאלען, ווען שוין אויפ'ן דריטען, פערטען טאג זענען פערהאן נעגאטיווע תשובות. דער פעטענט טענה'ט: ס'טייטש, איך האב דאך דערלאנגט צום פראצעס גופא, ווי איז דאס מעגליך, אז די בקשה זאל שוין האבען איבערגעוואנדערט פון שטייער־אמט צום פראצעס פון דער פינאנץ־קאמער? איז אבער פון דער דאזיגער „אייליגער" ערלעדיגונג צו זעהען, אז די בקשה האט בכלל נישט דערגרייכט צום פראצעס. עס זענען פערהאן הונדערטער טויזענטער געדרוקטע בלאנקען מיט א פערטיגען טיפישען נוסח. די גאנצע „אויספארשונג" בעשטעהט אין אוועקשטעלען גלייכצייטיג צוויי נומערן: איינע אויף דער אריינגעפלאסענער בקשה און א צווייטע אויף דער שוין פערטיגער תשובה.

עס איז טעכניש אוממעגליך, אז די בקשות זאלען אין פערלויף פון אזא קורצער צייט דערגרייכען צום פראצעס און דורך איהם בעטראכט ווערען, אזוי ארום ווערט אייגענטליך פערגוואלטיגט דער פרינציפ פון „אינסטאנצען", מחמת דער שטייער־שעף איז זייער אפט די ערשטע און לעצטע אינסטאנץ.

און אויף דעם דאזיגען פאקט האבען בלי ספק געדארפט אויפמערקזאם מאכען די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, ווי אויך די אינסטיטוציעס פון ווירטשאפטליכער זעלבסטפערוואלטונג. דאס פאקטישע פערוואנדלען דעם שטייער־שעף אין דעם אלמעכטיגען שופט איבער דער קעשענע פון בירגער שאפט א העכסט־אומגעזונטע ערשיינונג אין רייסט ארונטער דעם צוטרוי צו דער שטייער־מאכט. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס טויזענטער בירגער ווערען אריינגעטריבען אין א צושטאנד פון העכסטער פערצווייפלונג און זיי רעזיגנירען אפט פון אנצוקלאגען דעם אדער יענעם בעשלוס פון דער שטייער־מאכט. זיי ווייסען פון פריהער אויס, אז דער זעלבער שעף, וועלכער האט ארויסגעגעבען די דעציזיע, וועט אויך בעטראכטען די אנקלאגע און דעריבער איז דאס דערלאנגען א בקשה אן ארויסגעווארפענע זאך.

די סיסטעמען פון אומזאץ און הכנסה־שטייער זענען בלי ספק קלאגענדיגע, אבער נישט ווייניגער קלאגענדיג איז די טעכנישע ארגאניזאציע פון שטייער־אפאראט, אין וועלכען דער „אינסטאנצען־פרינציפ" איז כמעט אפגעמעקט געווארען.

ביי אזעלכע פערהעלטנישען האט אייגענטליך דער שטייער־צאהלער גארנישט וואס צו טון, איהם בלייבט נאר די מעגליכקייט צו בלייבען זיצען מיט פערלייגטע הענט און צו ערלויבען די שטייער־מאכט צו באלעבאטעווען ביי איהם אזוי, ווי זי פערשטעהט.

א. צ.

מיר געהען אריין אין פערטען קריזיס-ווינטער

די אויפלעבונג אויפ'ן וועלט-מארק מוז מען אפשאצען זעהר פארזיכטיג

פון יענער זייט ים, פון אמעריקא האט א בלאז געטון א פריש ווינטעל. עס בעמערקט זיך דארט א געוויסע אויפלעבונג, מ'האפט אויף א ענדערונג פון דער קאניונקטור און עס זענען פערהאן אפטימיסטען, וועלכע גלויבען, אז די גוטע כוואליע וועט זיך אריבערטראגען אויך קיין אייראפע. דער ווירטשאפטליכער רעפערענט פון „א.ק.צ." פערנעמט זיך מיט דער פראגע אין שייכות צו די ווירטשאפטליכע בעציהונגען אין פוילן. ער בעמיהט זיך צו זיין אין דער אבשאצונג זעהר פארזיכטיג און איינגעהאלטען.

אין פוילען, שרייבט ער, הערשט, דאכט זיך די מיינונג, אז יעדענפאלס שטעהען מיר פאר א נייעם און שווערען ווינטער. די כוואליע פון לוין און ארבייטס־רעדוקציעס האט זיך אין דער לעצטער צייט ווידער פערשטארקט און דאס מוז זיך אפרופען אויף דעם געברויכס־מארק. פון מיטען סעפטעמבער וועט די ארבייטסלאזיגקייט ווידער אנהויבען איהר מארש אין דער הויך. מיר שטייען פאר דער נויטווענדיגקייט ערנסט צו אטאקירען דאס פראבלעם פון דער ארבייטסלאזיגקייט.

דאס וועט זיין דער פערטער קריזיס־ווינטער, בעת ווען די אפשפארונגען פון די ברייטע מאסען בעפעלקערונג זענען שוין אויסגעשעפט. די דאזיגע מענשען וועט מוזען העלפען נישט בלויז די מלוכה נאר אויך די געזעלשאפט.

אין דער לאנדווירטשאפט זענען נאך נישט געענדיגט די ליקווידאציע־פראצעסען, די פרייזען פון תבואה האלטען זיך נאך ווייטער אויף א זעהר נידריגער מדרגה, נישט קוקענדיג אויף דער אינטערווענץ פון דער מלוכה. דער אומשטאנד, וואס דער לאנדווירטשאפטליכער עקספארט איז כמעט ווי אפגעשטארבען, ערלויבט נישט צו ערווארטען קיין בעסערונג אין דער נאהענטסטער צייט.

אויך מצד די געלד־ און קרעדיט־מארק קאן מען נישט ערווארטען קיין בעסערונג. געגען די מיטטיילונגען פון דער פרעסע דענקט נישט די רעגירונג וועגען וועלכען עס איז נישט מאראטאריום פאר עפענטליכע אויסלענדישע חובות סיי פון דער מלוכה, סיי פון די זעלבסטפערוואלטונגען. פון דער זייט וועלען אלזא די זאפאסען פון באנק פאלסקי נישט ווערען ענטלאסטעט. די רעגירונג איז דעצידירט צו פיהרען א פארזיכטיגע וואלוטע און קרעדיט־פאליטיק אויך ווייטער און דענקט נישט וועגען א גרעסערער קרעדיט־עקספאנסיע.

באנק פאלסקי וועט אויך ווייטער פיהרען גיכער א רעסטריקציע־פאליטיק איידער א ליבעראלע.

א גרעסערע פערבעסערונג קאן אזוי ארום קומען אין פוילען נישט פריהער ווי ערשט אין קומענדיגען פריהלינג, עס ווערט דעריבער ווידער אקטועל דער לאזונג וועגען אויסהאלטען ביז פריהלינג מיט א נישט־געבראכענעם ווירבעל־זייל, אויף וויפיל די רעגירונג וויל ווייטער בלייבען ביי איהר פאליטיק און דורכפיהרען זי ביז'ן סוף.

קאמף פון די היטלעריסטען

געגען דער דייטשער ליטעראטור

(א בריף פון בערלין)

ביז דער לעצטער צייט האט די היטלעריסטישע פרעסע געפיהרט א שארפע קאמפאניע געגען די אזוי־גערופענע אנטינאציאנאלע זשורנאליסטען. דאס ווארט „יודען" און „יודיש" איז דערביי אויסגענוצט געווארען אין דער ברייטסטער מאס. איצט האט זיך די פרעסע פון דער היטלער־בעוועגונג גענומען צו א פארשטעהער פון דער קינסטלערישער ליטעראטור, עס ווערען אזוי ארום בענייט די העלדישע טראדיציעס פון וויסטען קאמף. וועלכען די האקענקרייצלער האבען געפיהרט בשעתו געגען דעם מחבר פון „אויפ'ן מערב־פראנט קיין שום נייעס" עריך מאריא רעמארק.

די אטאקע איז אין איצטיגען מאמענט געווענדעט געגען טאמאס מאנ'ען, דעם גרעסטען היינטיגען שריפטשטעלער פון דייטשלאנד, מאנ'ען קאנען די ראסיסטען נישט בעשולדיגען, אז ער איז א יוד. ער שטאמט פון אן אלטער פאטריצער־פאמיליע פון די גרויסע ליבעקער און האמבורגער סוחרים (דאס לעבען פון די הנזא־פאטריצער האט טאמאס מאן בעשריבען אין זיין פראכטפולער עפאפעיע די בודענבראקס) אבער סיי טאמאס מאן, סיי זיין ברודער, דער בעריהמטער שריפטשטעלער היינריך מאן, רייצען שוין פון לאנג די היטלעראווצעס מיט זייערע ארויסטרעטונגען געגען דעם ווילדען שאוויניזם. ערשט נישט לאנג האבען זיך די היטלעראווצעס קוים געפאסט פאר אויפרעגונג, ווען קלאוס מאן, טאמאסעס זוהן, א יונגער און אויך פעהיגער שריפטשטעלער, האט געגעבען אנ־אינטערוויו אין דער סקאנדינאווישער פרעסע או. האט זיך אויך זעהר שלעכט אפגערופען וועגען די היטלער־לייט. וועגען קלאוזען האבען דעמאלט די ראסיסטישע בלעטער געשריבען בוכשטעבליך: זאל ער זיך מעהר נישט דערוועגען אהיימצוקעהרען פון שוועדען קיין דייטשלאנד!

איצט האבען זיך די היטלעראווצעס גענומען צו טאמאס מאנען דערפאר, ווייל ער האט אונטערגעשריבען דעם אויפרוף אנטיילצונעהמען אין דעם קאנגרעס [illegible] שלום. די היטלעריסטישע פרעסע שרייבט מיט עמפערונג וועגען מאנ'ען וועלכער דערוועגט זיך צו רופען די פעלקער נישט צו דערלאזען צו קיין נייער בלוט־פערגיסונג. מאן „ווערט אננערופען" נישט דייטשער שרייבער, נאר א מענש וואס שרייבט אויף דייטש. די אינטערוויאוען, וועלכע דער גרויסער שריפטשטעלער האט לעצטענס געגעבען און אין וועלכע ער האט זיך נעגאטיוו אפגערופען וועגען היטלער'ן, ווערען אויסגעלאכט, ער אליין ווערט אנגערופען „פעררעטער פון פאטערלאנד". עס איז בעקאנט, שרייבען די היטלעראווצעס, אז דער פרידענס קאנגרעס ווערט ארגאניזירט מיט דער הילף פון די באלשעוויקעס און ווער עס ארבייט היינט לטובת דעם באלשעוויזם און נישט אין אינטערעס פון זיין פאטערלאנד, דער איז א פעררעטער און טאר נישט אנגערופען ווערען מיטן נאמען דייטש.

די מעשה מיט טאמאס מאנען איז בלויז איין רינגעלע אין דער קייט פון די היטלעריסטישע גבורות אין קאמף געגען דער דייטשער ליטעראטור. זיי פיהרען איצט א פערביסענעם קאמף געגען דעם בעריהמטען שרייבער ארנאלד צווייג, וועלכער איז ארויסגעטראטען געגען דייטשען און ענגלישען פאשיזם, געגען דער בעקאנטער שריפטשטעלערין וויקי באום, וועלכע האט אין אמעריקא זיך אויסגעדריקט נישט לייטיש וועגען די היטלעראווצעס. (אגב האט די שרייבערין בעשלאסען זיך צו בעזעצען אין אמעריקא) און דאס איז גאנץ פערשטענדליך, געגען דעם בעריהמטען שרייבער עמיל לודוויג, וועלכען זיי רופען נישט אנדערש ווי קאן (קאן האט געהייסען לודוויגס פאטער, א בעריהמטער דייטשער פראפעסאר און ספעציאליסט פון אויגען־קראנקהייטען. ער האט געענדערט די נעמען פון די קינדער אויף לודוויג, אזוי, אז לודוויג איז דער ריכטיגער נאמען פון שריפטשטעלער)

אט די אלע שריפטשטעלער רופען אן די נאציס „ליטעראַרישע סוביעקטען" און פאדערען, אז צו זייער פעררעטערישער ארבייט זאל געמאכט ווערען א סוף. דער אומשטאנד, וואס טאמאס מאן האט בעקומען די נאבעל־פרעמיע פאר ליטעראטור, דארף נאך מעהר פערשארפען דעם קאמף געגען איהם.

י. מ.

פראהיביציע איז דאס גרעסטע בייז פון אונזער צייט

ווינסטאן טשערטשיל וועגען זיינע אמעריקאנער איינדרוקען

דער בעריהמטער ענגלישער מלוכה־מאן און געוועזענער פינאנץ־מיניסטער, ווינסטאן טשערטשיל, האט זיך דא נישט לאנג צוריקגעקעהרט פון א רייזע איבער אמעריקע און טיילט זיך אין די ענגלישע צייטונגען מיט די איינדרוקען, וועלכע ער האט ארויסגעטראגען פון דער דאזיגער רייזע.

„איך מוז מיך מודה זיין", שרייבט ער, „אז כ'האב דארט בעזוכט א „ספיק־איזי" ד. ה. א געהיימען אמעריקאנער באר. עס פערשטעהט זיך, אז נאר צוליב נייגיריגקייט, כדי צו האבען א פארשטעלונג, וואס דאס איז אזוינס.

מיינע בעגלייטער האבען ביי דער טיר זיך עפעס אפגעסודעט מיט דעם דינער פונ'ם באר און אין א פאר מינוט ארום האט מען אונז אריינגעלאזט אינוועניג.

מע האט מיך דארט אבער באלד דערקענט. די צוויי ארקעסטערס, וואס שפילען אין באר, לויט דער רייהע, האבען באלד גענומען שפילען, צו מיין בעגריסונג דעם ענגלישען הימן: „גאט היט דעם קעניג", און מיר האבען זיך אוועקגעזעצט ביי א טישעל.

אין גרויסען צימער איז געווען דעמפיג, פינסטער און ענג, מען קאן נישט זאגען, אז עס איז געווען זעהר אנגענעהם דארט צו עסען מיטאג. נאך א שווערען ארבייטס־טאג גלוסט זיך, אז ביים מיטאג עסען זאל זיין שטיל, רוהיג, עס וויל זיך גוט געקעכץ און קאלטע געטראנקען. איך האב ליב צו זעהען בעת'ן מיטאג שעהנע, עלעגאנט געקליידעטע פרויען, הערען גוטע מוזיק. כ'האב אמאל אפילו נישט פיינט א טאנץ צו טון...

באר דא, אין דעם „ספיק־איזי", איז געווען אלץ, וואס א געזונט דענקענדער מענש דארף אויסמיידען אין מיטאג־צייט, א גרויסער עולם, שלעכט עסען, נאך ערגערע בעדינונג, א רעש פונ'ם דזשאס־באנד, א שטופעריי, ענגשאפט און דעמפיגקייט.

און אין דער זעלבער צייט איז דער פרעכטיגער האטעל, וואו איך בין איינגעשטאנען, אינגאנצען געווען פערלאזען פונ'ם פובליקום. די האטעלען, וועלכע זענען נישט ענטשלאסען צו פערקויפען אלקאהאל־געטראנקען, מוזען זיך אויסשלאגען די הוצאות אויף די עסענס, און די פרייזען זענען דעריבער אזוי ארויפגעשוויפט, אז מען דארף צאהלען א האלבען דאלאר פאר פאמעראנצען־וואסער, וועלכע קאסט אין ענגלאנד א האלבען פען...

טשערטשיל ערקלערט ווייטער, אז זיין רייזע קיין אמעריקע האט שטארק געענדערט זיין מיינונג אין דער פראגע וועגען דעם „טרוקענעם געזעץ".

„מענשען, וועלכע טרעטען מיט'ן שום אויף די ליפען ארויס געגען דער פראהיביציע זענען גאנץ גערעכט", זאגט טשערטשיל. עס וועט נישט זיין איבערטריבען די בעהויפטונג, אז דריי פערטעל פון די אומגליקען, וועלכע געשעהען איצט צווישען די מענשען, קומען פאר צוליב דער „פראהיביציע", אייגענטליך צוליב דעם, וואס די הערשענדע קרייזען ווילען זי, געגען דעם געזונדטען פערשטאנד, אנבינדען די מאסען.

דער „טרוקענער געזעץ" איז א דאנקבארער באדען, אויף וועלכען עס האט זיך מעכטיג צובליהט פערשידענע פערברעכענס.

די „באטלעגערס" ד. ה. די אלקאהאל־קאנטראבאנדיסטען אין אנדערע פון דער אינטערוועלט פערדינען איצט אין אלקאהאל אזוי פיל, וויפיל עס האבען פערדינט די נייטראלע מלוכות בעת דער מלחמה. זייערע ארגאניזאציעס וואקסען און פערברייטערען זיך, און נעהמען שוין ארום א סך שטעט אין די פעראייניגטע שטאטען... בעזונדערע באנדעס פיהרען צווישען זיך בלוטיגע קאמפען, פון וועלכע עס פאלען אלס קרבנות אפט אונשולדיגע בירגער. די צוזאמענגעבונדענקייט און ארגאניזירטקייט פון די פערברעכער זענען אן אמת'ער געפאהר פאר דער געזעלשאפט.

— עס איז גלאט צו קוקען, ווי די צווייפנים'דיגע צבועקעס, וועלכע זאגען זיך אפ „אנטיילצונעהמען אין דעם פערשפרייטען שלעכטס פון אלקאהאל" קוקען זיך גלייכצייטיג קאלטבלוטיג צו, צו די באמת שרעקליכע פאלגען פון דער פראהיביציע, צו דעם באמת גרעסטען שלעכטס פון אונזער צייט.

100-יעהריגער יובילעאום פון א יודישער קהלה ביי קארלסבאד

פראג, (יט"א) די קליינע יודישע קהלה לוק ביי קארלסבאד, וועלכע האט אמאל געשפילט א בעדייטענדע ראל אין יודישען קהלה לעבען אין בעמען, וועט דעם 18-טען סעפטעמבער ה. י. פייערן דעם 100-יעהריגען יובילעאום. אין די פייערונגען וועט זיך אויך בעטייליגען דער קארלסבאדער אובער־ראבינער דר. איגנאץ ציגלער.

לאדזער יודישע „פרנסות"

דער „דזשעזבאנדיסט"

אַן'אַלטער יוד מיט אַ גרוי בערדעל, דאָס כאַלאַטעל מיט אַ שטריק פערבונדען, טראָגט צוויי בלעכערנע עמער'ס — אַ וואסער-טרעגער.

געהט דער יוד פון הויף צו הויף, און גיט „קאָנצערט". שפּילט אויף אַ קינדערישע מויל-האַרמאָניע און קלאַפּט צו מיט אַ קאָכלעפּעל אין די בלעכענע עמער'ס צום טאַקט... און דערביי זינגט ער צו אַ זמר'ל.

נאָך יעדען זמר'ל, רופט ער מיט אַ תחינה-ניגון: — גוטע, הארציגע מענשען, ווארפט עפּעס אַראָפּ. גיט אַ נדבה, און דערביי זאָגט ער אָפּ אַ שפּרוך אין איין אָטעם:

— כ'האָב געטראָגען וואַסער אויף דער פּאַד-זשעטשנע גאַס אין מאיר דאַנ'ס הויז, כ'האָב געהאַט „פרנסה בריוח", איז געקומען דער ווערט און האָט אריינגעצויגען וואסער-לייטונג, בין איך געבליבען אַרבייטסלאָז...

אַ זוהן האָב איך, משה מענדעלע, הייסט ער, וואוינט ער אין דייטשלאַנד, אין לייפּציג, האָט ער אייביג געשיקט אַ פּאָר מאַרקעס. איצט איז דאָרט, אין דייטשלאַנד, אויפגעשטאַנען עפּעס איינער אַ היטלער און — אויס מאַרקעס!"

נאָך דעם „שפּרוך", נעמט זיך דער יוד ווי-דער צו דער מויל-האַרמאָניע און קלאַפּט מיטן קאָכ-לעפּעל אין די בלעכערנע עמער'ס צום טאַקט, און בעט:

—יודען, האָט'ס רחמנות, ווארפט עפּעס אַראָב-שענקט אַ נדבה!"

אַזוי געהט דער „דזשעזבאַנדיסט" פון הויף צו הויף. אומעטום גיט ער זיין קאָנצערט. אומעטום זאָגט ער אָפּ זיין שפּרוך וועגען דעם „ווירט אויף פּאַדזשעטשנע גאַס, וואָס האָט אריינגעצויגען וואַ-סער-לייטונג", און פון זיין „משה מענדעל פון לייפּ-ציג, וואָס שיקט נישט קיין געלד צוליב דעם היט-לער ימח שמו". געהט פון הויף צו הויף, און מאַכט ב"ה אַ „לעבען"...

דער רעדנער

אַ יוד פון די מיטעל-יאָהרען, מיט אַ קורץ געשוירען בערדעלע, אָהן אַ היטעל, געהט ער מיט זיינע (און אפשר נישט זיינע!..) דריי קינדער אויף די הויפען, און האַלט אַ „רעפעראַט".

מעשה מיטינג-רעדנער, שטעלט ער זיך אַוועק אין מיטען הויף, מיט איין האַנד אין דער הויזען-קעשענע, און מיט דער צווייטער האַנד זשעסטיקו-לירט ער.

ער רעדט. ער גיט אַ „פּאַרציע" דער בורזשו-אַזיע, די „געלד-זעק" און סתם עקספּלואַטאַטאָרען, נאָר דעם „ערגסטען פּסק" כאַפּען פון איהם די „גאַספּאַדאַזשעס"—די „בלוט-זויגערס" – איהם האָט אויך דער „גאָספּאַדאַזש" עקסמיסירט פון דער וואוי-נונג.

בעת'ן רעדען, ווערט ער רויט, און שרייט מיט אַזאַ כּוח, אַז דער שווייס רינט פון איהם.

נאָכ'ן רעפעראַט זינגט ער אָפּ אַ לידעל און צום סוף, לאָזען זיך די קינדער איבער'ן הויף בע-טען אַ נדבה.

אַ לעבעדיגער אַנאַנס

די לעצטע טעג זעהט מען אויף פּיעטריקאָ-ווער גאַס, אַ יונגענמאַן, אָהן אַ מאַרינאַרקע, אין אַ ריין אויבערהעמד, און אויף דער ברוסט טראָגט ער אַ שילדעל אין יודיש און אין פּויליש מיט אַן'אויפ-שריפט:

„כ'בין אַ געזונדער, אַרבייטס-פעהיגער יונגער-מאַן, אַ פריי-לייזיגער, איך בין גרייט אויפצונעהמען יעדע אַרט אַרבייט פאַר אַ מינימאַלער בעלוינונג. כ'בין אויך גרייט חתונה-צו-האָבען מיט אַ מיידעל, אָדער מיט אַ יונגער רייכער אַלמנה—אינפאָרמאַציעס אויפ'ן אָרט".

מילא, קיין אַמאַטאָרען אויף צו געבען דעם אַרבייטס-פעהיגען יונגענמאַן אַרבייט זענען וואָס אַנ'אמת נישטאָ, נאָר „אַמאַטאָרקעס" אויפ'ן „צוויי-טען פּאַל" פעהלען נישט. פיעל פון די דורכגעהענ-דע גלאָצען אויף דעם „אַרבייטס-פעהיגען" בחור, בעוואַרפען איהם מיט פראגען און לאָזען זיך „אינ-פאָרמירען" וועגען זייערע „בעדינגונגען"...

אב—נעק

פערגוואַלדיגט אַ 17-יעהריגע לובלינער שילערין

זי האָט נישט געהאַט קיין מוט צו דערשיסען איהר פערפיהרער און זיך אַליין דערשאָסען

לובלין. פאָריגע וואָך איז דאָ בעגאַנגען זעלבסטמאָרד די 17-יעהריגע פּעלאַ קראַסוצקאַ, אַ שילערין פון 7-טען קלאַס פון דער לובלינער פּילאַ-לאַגישען פּרויעי גימנאַזיום.

די אונגליקליכע האָט אויף זומער-וואַקאַציע בוג בײַ איהר באָבע הינטער כעלם זיך אַריינגעשאָסען אַ קויל אין האַרץ און זי איז געפאַלען טויט.

פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַן אויספאָרשונג און פעסטגעשטעלט פאָלגענדעס:

די 17-יעהריגע קראַסוצקאַ איז ענדע שול-יאָהר אַרויסגעפאָהרען אויף וואַקאַציע צו איהר באָבע אין דאָרף וועזשיש(?) אַ פריילעכע און מונטערע האָט דאָס מיידעל אָנגעהויבען געגיסען פון דער פרישער, דאָרפישער לופט און יעדען טאָג גע-מאַכט שפּאַצירען צווישען די הויכען תבואה זאַנ-גען אויף די פעלדער. גאַנץ שנעל האָט אויף איהר געוואָרפען אַן'אויג דער 27-יעהריגער באַלעסלאַוו שאַפּראַן און ער איז געוואָרען איהר שטענדיגער בעגלייטער. דאָס מיידעל איז זעהר צופרידען גע-ווען פון דער קאַנטשאַפט, ווייל עס איז איהר בעקוועם מער געווען צו שפּאַצירען אין געזעלשאַפט פון אַ יונגענמאַן ווי אַליין. עס האָט אָבער דאָס יונגע און נאַאיווע מיידעל נישט געפיהלט די נידערטרעכ-טיגע כוונות פון איהר בעגלייטער, וועלכער האָט אויסגענוצט אַ געוויסען מאָמענט, אין אַ ווייטען אויפן פעלד און איהר פערגוואַלדיגט.

דאָס מיידעל האָט קיינעם וועגען דעם נישט דערציילט. עטליכע טעג איז זי געווען אין שטוב, מעהר נישט אַרויסגעגאַנגען, פערלוירען איהר פריילעכקייט און נאָר געוויינט. פּלוצלונג איז זי פערשוואונדען. דאָס איז זי אַוועק קיין לובלין כדי צו רעאַליזירען איהר'ס אַ פּלאַן.

בקמה אין איהר פערפיהרער

אין לובלין האָט זי זיך געשאַפען אַ רעוואָלווער און — צוריק אין דאָרף אַריין.

זי וועט איהם דערשיסען.

אין דאָרף האָט זי אָבער געענדערט איהר בא-שלוס, זי האָט נישט געהאַט קיין מוט צו ערמאָרדען און זי איז אַוועק אין פעלד, אויפ'ן זעלבען אָרט, וואו עס איז מיט איהר דאָס אונגליק געשעהען און די קויל, וועלכע זי האָט געהאַט בעשטימט פאַר איהר פערפיהרער האָט זי אַריינגעשאָסען זיך אין האַרץ און זי איז געפאַלען טויט.

שאַפּראַן האָט געמאַכט ויברח פון דאָרף, פּאָ-ליציי האָט איהם אויסגעזוכט אין כעלם און אַרעס-טירט.

דער יוגענד-פערבאַנד „עקיבא"

פערשפּרייט זיין טעטיגקייט איבער גאַנץ פּוילען.

וואַרשא (יט"א) דער צוזאַמענפאָהר פון דער יודישער סקויטען-אָרגאַניזאַציע „עקיבא", וואָס איז געווען טעטיג אויפ'ן שטח פון גאַליציען און שלעזיען, האָט בעשלאָסען צו פערשפּרייטען זיין טעטיג-קייט איבער גאַנץ פּוילען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז אָנגעקומען קיין וואַרשא דער פיעל-יעהריגער פיהרער און פאָר-זיצער פון „עקיבא" ד"ר י. אהרענשטיין, כדי צו-צוטרעטען צו די אָרגאַניזאַציאָנס-אַרבייטען. „עקיבא" איז די עלטסטע אַלגעמיין-ציוניסטישע יוגענד-אָרגא-ניזאַציע אין פּוילען, פון וועלכער עס איז אויך אַרויס די ערשטע אָרגאַניזירטע אַלגעמיין-ציוניסטי-שע חלוצים-גרופּע, וועלכע האָט פיעל מיטגעווירקט צו דער אויפלעבונג פון דער אַלגעמיין-ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין א"י.

זייט 6 יאָהר גיט אַרויס די אגודת הנער העברי „עקיבא" אַנ'אייגענע צייטשריפט א. נאָמען „הנער".

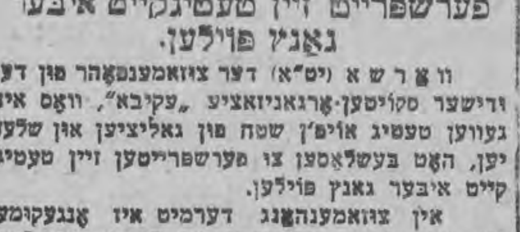

היינט און פאָלגענדע טעג!
בעניי-אונג!
דאָס פּרעכטיגסטע פילם - מייסטערווערק, וואָס שילדערט די העלדענטאַט פון „לופט-ריטערס" – לופטפליהער
אונשטערבליכע ליבע
רעזשי George Fitzmaurice
נייע קלאַנג-ווערסיע. מעכטיגע קלאַנג-עפּאָפּיי אויפ'ן גרונד פון דער וועלט-מלחמה. גרויליכע מאָמענטען פון דער צו-קונפטיגער מלחמה אין דער לופט. אין די הויפּטראָלען: GARY COOPER און COLLEN MOORE
אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג – 2 אַ זייגער בייטאָג. הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען. דער זאַל איז ווענטילירט און געקיהלט.

רעטזעלהאַפטער טויט פון אַ ווילנער יודישען סוחר

פאַמיליען-טראַגעדיע צווישען ווילנע און ווענעציע. — 10 טויזענד דאָלאַר פאַר אַ גט. — די חרטה און זיין פּלוצלינגער טויט

ווילנע.

אין די ווילנער סוחרישע קרייזען איז גוט בעקאַנט געווען דער אינדוסטריעלער ל. אַ מענש זעהר אַ פערמעגליכער, וועלכער האָט פערמאָגט אין אויסלענדישע בענק טויזענטער דאָלאַרען.

מיט אַ יאָהר צוריק איז ל. אַרויסגעפאָהרען געשעפטליך קיין אויסלאַנד און האָט שוין פון דאַ-ט זיך מעהר נישט צוריקגעקעהרט קיין ווילנע.

זיין פרוי, וועלכע איז געוואָרען שטאַרק אומ-רוהיג האָט זיך געווענדעט צו אַ דייטשער דעטעקטיוו ביוראָ, פון וואַנען זי האָט בקיצור בעקומען אַ ידיעה, וועלכע האָט אויף איהר געמאַכט אַ דערשי-טערנד שווערען איינדרוק.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען האָט איהר מאַן זיך בעקענט אין דייטשלאַנד מיט אַ יונגע זעהר שעהנער דייטשקע אין וועלכער ער האָט זיך שטאַרק פערליבט און איז אַרויסגעפאָהרען צוזאַמען מיט איהר קיין איטאַליע.

די פרוי האָט נאָך אַלץ נישט געוואָלט אין דעם גלויבען און היות דאָס דעטעקטיוו-ביוראָ האָט איהר צוגעשיקט איהר מאַנ'ס אַדרעס, וועלכער האָט זיך געפונען אין ווענעציע, האָט זי איהם גלייך אָהנגעשריבען אַ בריף.

אין אַ קורצער צייט אַרום האָט זי בעקומען פון איהר מאַן אַ בריף אין וועלכען ס'האָט בעשטעטיגט די בעקומענע דורך איהר ידיעות, אַז ער האָט זיך פערליבט אין אַ דייטשקע און לעבט מיט איהר אין איטאַליע, ער האָט בעשלאָסען זיך מעהר נישט צוריקקעהרען קיין ווילנע און בעט ביי זיין פרוי זי זאָל ביי איהם נעמען אַ גט פאַרוואָס ער וועט איהר אויסצאָהלען אויפ'ן האַנט 10 טויזענט דאָלאַר מזומנים און אויב זי וועט פערלאַנגען קאָן ער נאָך די סומע פערגרעסערען.

די פרוי איז נישט איינגעגאַנגען אויף איהר מאַנ'ס פאָרשלאַג און האָט איהם געענטפערט אַ קורצען בריף אין וועלכען זי האָט איהם אויפגעקלערט, אַז איהר גליק וועט זי נישט פערקויפען פאַר דאָלאַרען.

פון דאַמאָלסט אָן זענען אויפגעגאַנגען עטליכע חדשים.

מיט הער צייט אָבער האָט ל. קאַנטיג חרטה געהאַט אויף זיין פריהערדיגען בעשלוס און האָט צוגעשיקט זיין פרוי קיין ווילנע אַ וואַרימען בריף אין וועלכען ער האָט איהר געשריבען, אַז ער האָט חרטה אויף זיינע מעשים און האָט בעשלאָסען אומ-צוקעהרען זיך צוריק צו איהר.

ס'איז שוין אַפילו געווען בעשטימט דער טער-מין ווען זיי דאַרפען זיך טרעפען אין דאַנציג.

אַ פּאָר טעג פאַר איהר אַרויספאָהרען קיין דאַנ-ציג, האָט די פרוי זיך צוריקגעקעהרט פון טעאַ-טער, האָט די דינסט איהר איבערגעגעבען אַ טעלע-גראַמע פון ווענעציע, וועלכע האָט ענטהאַלטען אַ שרעקליכע ידיעה.

„אייער מאַן איז געשטאָרבען, קומט צו פאָהרען" מען קאָן זיך פאָרשטעלען וואָס פאַר אַן'איינ-דרוק ס'האָט געמאַכט די דאָזיגע ידיעה אויף דער פרוי.

אין אַ פּאָר טעג אַרום איז זי אַרויסגעפאָהרען קיין ווענעציע, אָנקומענדיג אין האָטעל וואו איהר מאַן איז געשטאָרבען האָט מען דער פרוי איבערגעגעבען, אַז איהר מאַן איז אַרויס אין אַ קאַפע אויף שוואַרצע קאַווע ווען ער האָט זיך צוריקגע-קעהרט אין האָטעל האָט ער זיך דערשפּירט פּלוצ-לונג זייער שלעכט און איידער ס'איז געקומען דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר איז ער שוין געווען טויט.

אין שייכות מיט זיין פּלוצלונגען טויט האָבען זיך אין האָטעל פערשפּרייט עקשנות'דיגע קלאַנגען, אַז ל. איז געפאַלען אַלס קרבן פון זיין שייגער געליבטער, וועלכע האָט דערוויסענדיג זיך, אַז ל. וואַרפט זי אַוועק און פאָהרט צוריק צו זיין פרוי האָט אַריינגעשאָסען אין גלאָז סם, אויף ווי ווייט די דאָ-זיגע השערה איז ריכטיג וועט פעסטשטעלען די איטאַליענישע קרימינאַל-פּאָליציי, וועלכע האָט פער-פיהרט אַן אויספאָרשונג.

אַרויסשטויסונגען פון די יודען פון סלאָוואַקישען באַנק-וועזען

פּראַג, (יט"א) די „יודישע פאָלקסצייטונג" אין פּרעסבורג בעהאַנדעלט אין אַ לענגערן אַרטי-קעל די פּאָליטיק פון די טשעכאָסלאָוואַקישע גרויסע בענק, וואָס פיהרט צו דער אַרויסשטויסונג פון יודישע עלעמענטען פון באַנק-וועזען אין דער סלאָוואַקיי. די גרויסע בענק בעמיהען זיך ברענגען דערצו אַז די קלענערע בענק, וועלכע בעמיהען די יודישע קליענטעלע און געפינען זיך אונטער יודישער לייטונג, זאָלען זיך אויפלעזען און איינ-גלידערען אין די נישט-יודישע גרויס - בענק. די גאַנצע קרעדיט-פּאָליטיק ווערט פערבינדען מיט דער דאָזיגער טאַקטיק. אַזוי אַרום ווערען אַרויסגעשטוי-סען פון באַנק-וועזען פיל יודען, וועלכע בעקומען נישט קיין בעשעפטיגונג אין די גרויסע בענק.

גרויסע פערוויסטונגען פון שטורעם אין טעקסאַס (אַמעריקע)

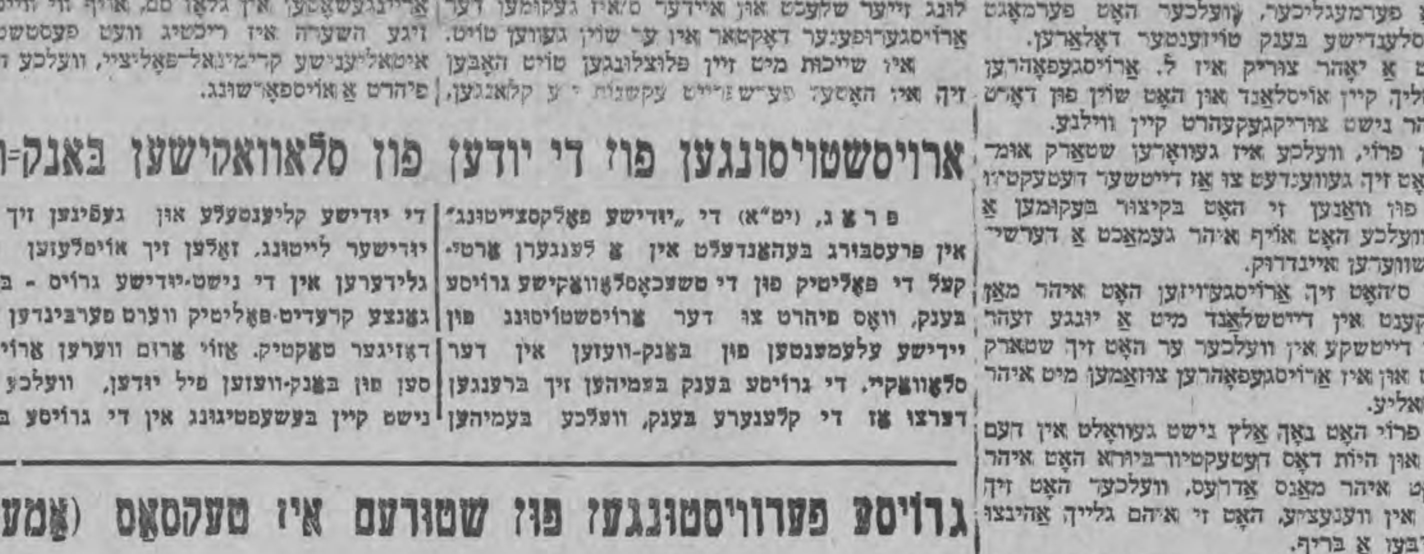

פאר אונזערע קינדער

וועכענטליכע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

דער ערשטער טאג אין שול

פון **שמואל פיערס.**

דער טאג איז געווען אַן'אומעטיגער און מיט אזא טונקעל-פערוואָלקענטען הימעל, פונקט ווי ער וואָלט וועלען אויף אַלעמענס פנים'ער אַרויפציהען דעם זעלבען אומעט.

אָבער קיינער פון די קינדערלעך איז נישט געווען אומעטיג, נאָר אויסגעפוצטע האָבען זיי זיך מאַסענווייז אין אַ זיג-זאַג געצויגען מיט'ן וועג צו דער שולע, שפּילענדיג און לויפענדיג, ווי מחנות פייגעלעך.

אַלעמענס אייגעלעך האָבען געגלאַנצט פון פרייד און די פנים'לעך האָבען געקוועלט פון הנאה סיי ביי די, וואָס קעהרען זיך אום פון זייערע וואַקאַציעס און סיי די, וואָס הויבען ערשט אָן צו געהן אין דער שולע זיך לערנען שרייבען און לייענען.

אויך בנימין, וואָס פלעגט יעדעס מאָהל, ווען זיינע ברידער האָבען גענומען מאַכען די לעקציע, זיך אָפּזוכען אַ שטיקעל פּאַפּיר, אויסווייזען אַ בליי-פעדער און אויך גענומען מאַכען די לעקציע, וועלכע איז ביי איהם אַרויסגעקומען אין פּאַסיקלעך, קעסטעלעך, רינגעלעך אָדער שטריכען, וואָס האָבען זיך ביי איהם געדרעהט אין אַ זיג-זאַג, אויך ער, וועלכער איז שוין אַלט געווען 5 יאָהר, האָט זיך פערשריבען אין שולע, און איצט זיך געפונען צווישען די קינדער.

ביים צווייטען און דריטען קלונג זענען אַלע שטעהן געבליבען. זענען זיי שוין אויך שטעהן געבליבען און געקוקט מיט האַלב דערשראָקענע און נייגעריגע אויגעלעך.

פון אַ צימער. וואָס איז געווען ביי דער זייט, און אויף וועלכען ס'איז געהאָנגען עפּעס אַן'אויפשריפט וואָס נאָר אַזעלכע, וואָס זענען שוין געגאַנגען אין שולע קענען איבערלייענען, זענען אַרויסגעקומען עטליכע מענשען, וועלכע האָבען פון אַ פּאַפּיער אויסגערופען יעדען איינעם און זיך געהייסען אָבטיילען בעזונדער.

— דאָס זענען די לעהרער — האָט בנימין געזאָגט.

— ווי אַזוי ווייסטו?

— זעהסט נישט אין דיברילען!

— הלמאי טראָגט מיין טאַטע ברילען און ער איז נישט קיין לעהרער?

— דיין טאַטענס ברילען זענען אָבער נישט אַזעלכע ווי די...

און ווי זיי האָבען אַזוי גערעדט האָט דער לעהרער אויסגערופען בנימינ'ען, וועלכער האָט געקוקט און נישט געוואוסט וואָס צו טון.

אָבער דער לעהרער האָט איהם נאָכאַמאָל אויסגערופען, און ווען ער האָט אויסגעשריגען, אַז ער איז דאָ, האָט דער לעהרער איהם געהייסען אַוועקגעהן אין אַ זייט, וואו עס זענען געשטאַנען נאָך קינדער.

בנימין האָט זיך געלאָזט געהן.

אין קלאַס האָט דער לעהרער יעדען איינעם אָנגעוויזען זיין אָרט.

דאָ, נאָהענט פון לעהרער און אין מיטען פון קלאַס האָט ער געקענט גוט זעהען און בעטראַכטען די בילדער און צייכנונגען, וואָס זענען געהאָנגען אויף די וואַנד, קוקען צו די קינדער, וואָס האָבען ווי ער, זיך נאָך געפיהלט פרעמד.

אָבער באַלד האָבען זיך זיינע קליינע טיפע אייגעלעך איינגעגראָבען אין לעהרער'ס פנים און ער האָט ערשט אָנגעהויבען זעהן די אמת'ע שטריכען און די איינגעפאַלענע באַקען, די מידע אויגען, וואָס האָבען מיט אַ ליבען שמייכעל געקוקט פון אונטער די גראָבע אויגען-גלעזער. דאָס הערצל האָט איהם געזאָגט, אַז דער לעהרער איז אַ גוטער אַ צוגעלאָזטער, אַפילו דאָס גריבעלע אין דער מיט פון דער גאָמבע האָט דאָס איהם בעשטעטיגט און ער האָט דעם לעהרערס יעדע מינוטע בעוועגונג נאָכגעפאָרשט מיט זיינע קלוגע אייגעלעך.

דער לעהרער האָט אַ ווייל בעטראַכט די קלאַס, אָנקוקענדיג יעדעס קינד בעזונדער, דערנאָך אויסגערופען אַלעמענס נעמען, און ווען ער האָט זיך איבערצייגט אַז אַלע זענען דאָ, האָט ער אויסגערופען:

„ליבע קינדער, מיט היינט הויבען מיר אָן די קלאַסען פון שול-סעזאָן, ס'געהט פאַר אונז אַלעמען אַ יאָהר פון ארבייט, פאַר מיר אייך צו לערנען, און פאַר אייך זיך אויסצולערנען, איהר זענט קליינע קינדערלעך און איהר הויבט ערשט אָן, דעריבער מוזט איהר זעהן צו זיין גוטע און שטילע, זיך פלייסען גוט צו לערנען, כדי איהר זאָלט אויסוואַקסען נוצליכע און אַרבייטסזאַמע מענשען.

„איהר מוזט זיך פלייסען כדי אייערע עלטערן זאָלען קענען מיט אייך שטאָלץ זיין אין אייער לעהרע. ביים פערענדיגען דאָס שול-יאָהר, זאָל זייער האַרץ זיין אָנגעפילט מיט פרייד און שטאָלץ פון אייך, פונקט ווי ס'איז ביים אָנהויב פון שול-יאָהר.

„איך גלויב, ליבע חברים'לעך, אַז איהר האָט מיך אַלע פערשטאַנען און איהר וועט זיך פלייסען צופרידענצושטעלען אייער לעהרער און אייערע עלטערן ווייל אויך איהר וועט פון דעם צופרידען זיין, ווען איהר וועט אויסוואַקסען גרויסע און נוצליכע מענשען".

דער לעהרער איז אַנטשוויגען געוואָרען און גענומען עפּעס פערשרייבען אין אַ העפט, וואָס ער האָט געהאַט אויפ'ן טיש.

איינינע קינדער האָבען אָנגעהויבען צווישען זיך שטיל רעדען און באַלד היימיש געוואָרען.

דער גלאָק האָט ווידער געקלונגען און דער לעהרער האָט זיי געהייסען אַרויסגעהן זיך שפּילען.

אויפ'ן הויף איז ווידער געוואָרען אַ זשומעריי און אַ לויפעריי פון פנים'לעך מיט ווייסע כאַלאַטלעך, אַז ס'איז בנימינ'ען גאָר נישט מעגליך געווען אָפּצוזוכען זיינע חברים און ער האָט געמוזט זיך שפּילען מיט די קינדער פון זיין קלאַס ביז דער גלאָק האָט ווידער געקלונגען און אַלע אויסגעשטעלט אין רייהען, ווי זעלנער, האָבען מאַרשירט צוריק אין קלאַס אַריין.

איצט האָט דער לעהרער זיי דערצעהלט אַ מעשה'לע פון אַ קינד מיט אַ זומער-פייגעלע, און אַלע האָבען זיך אַזוי נייגעריג צוגעהערט, אַז עס האָט זיך געהערט דער מינדסטער שאָרך אין הויף.

און ווען דער גלאָק האָט ווידער געקלונגען, האָבען אַלע געזעגענענדיג זיך מיט'ן לעהרער ביז מאָרגען, אַרויסגעמאַרשירט אין רייהען ביז אויף דער גאַס.

דאָ אויף דער גאַס האָבען זיך אַלע היימישע און חברים באַלד אָבגעזוכט און מחנות-ווייז געלאָזט אַהיים געהן, דערצעהלענדיג זיך איבער'ן וועג פון די לעהרערס, פון די נייע חברים'לעך און פון אַלץ, וואָס איז זיי געפעלען.

אַן'עקסקורסיע פון בערלינער קינדער אויסער דער שטאדט

—):o:(—

קוקעריקו

אַ גרויסער ווייסער האָן,
מיט אַ קאַם ווי אַ רויטער פאָהן,
האָט זיך אויפגעשטעלט ברייט,
די פליגלען אויסגעשפּרייט
דעם קאָפּ פעריסען אַרויפצו
און אויסגעקרייט דעם ערשטען „קוקעריקו!"
„קוקעריקו!" האָט אַ צווייטער אַרויסגעזונגען,
פון ווייטען האָט אַן'עכאָ אָפּגעקלונגען
אַ יונג הענדעל'ס קול
פונ'ם ווייטען גרינעם טאָל.
אַזוי איז ווייט און ברייט
געוואָרען פערשפּרייט
אַ פריי[illegible] אָנזאָג
אַ פריילליכער אָנזאָג
פונ'ם קומענדיגען טאָג.

יצחק גרינבערג.

א קינד אזא...

פון **ה. י. פארבעד**

— אין אַנ'אָרים הויזגעזינד,
אויפגעוואַקסען איז אַ קינד.

און דאָס קינד געווען איז גוט,
גוט און קלוג און פול מיט מוט!

ביי די עלטערן אין הויז,
האָט דאָס יונגעלע זיך בלויז,

אָנגעזעהן מיט נויט און פּיין —
איז איהם אַ געדאַנק אַריין,

אַז עס דאַרף אַזוי נישט זיין...
ווי די לופט און זונענשיין;

ווי דער רעגען און דער טוי,
דאַרף די ערד אויך זיין אַזוי.

געבען אַלע מענשען ברויט.
אַז עס זאָל נישט זיין קיין נויט...

איז איהם אַ געדאַנק אַריין —
אַלע דאַרפען גליקליך זיין...

שלעכט איז אַלצדינג איינגעטיילט:
איינעם שטענדיג עפּעס פעהלט...

און אַ צווייטער האָט צופיל;
וואָס-זשע איז עס פאַר אַ שפּיל?...

טראַכט דאָס יונגעלע און טראַכט —
טראַכט אַזוי לאַנג, ביז איהם דאַכט,

אַז מ'קען גאָר לייכט און גרינג
איבערמאַכען גוט אַלצדינג:

זאָלען אַלע נאָר פערשטעהן,
אַז אַזוי איז גאָרנישט שעהן.

גאָרנישט שעהן און גאָרנישט פיין;
שטימען באַלד די מענשען איין,

צו פערבעסערען די וועלט...
אַז אין שטאָדט און אויפ'ן פעלד,

זאָל נישט זיין קיין נויט און פּיין;
אַלע זאָלען גליקליך זיין!...

אַז די זאַך איז גאָרנישט שוועהר —
טראַכט דאָס יונגעלע נישט מעהר;

ביי די עלטערן אין הויז,
קומט ער מיט זיין פלאַן אַרויס.

הערט די מאַמע און זי לאַכט,
און דער טאַטע בלייבט פערטראַכט...

און ער זאָגט פערטראַכט אַרויס:
ערשט ווען דו וועסט ווערען גרויס,

וועסטו דאַן, מיין ליבער זוהן,
וויסען וואָס דו האָסט צו טון...

איצטער לאָז די זאַך צורוה;
לערן, פאָרש און גרייט זיך צו...

איז דאָס קינד געוואָרען גרויס,
איז ער אויף דער וועלט אַרויס —

נישט געשוויגען, נישט גערוהט,
און געוועקט ביי מענשען מוט,

און געלערענט גרויס און קליין,
וואָס איז גוט און וואָס איז שעהן.

האָבען מענשען איהם געהערט,
און געבליבען לאַנג פאַרקלעהרט.

האָבען טייל פון איהם געלאַכט,
און אַ חוזק גאָר געמאַכט...

אָבער איהם האָט נישט געאַרט —
ער האָט דאָך געהאָפט, געוואַרט;

קומען זאָל דאָס גרויסע גליק!
וועט ער ציהען זיך צוריק?...

שפּעטער, זענען גאָר אַ סך
צוגעשטאַנען צו דער זאַך.

איצט, לאַכט קיינער נישט פון זיי —
גרויס און גרעסער ווערט די ריי!

געהן מוטיג זינגענדיג,
שאַפען פאַר די מענשען גליק..

— — — — — — — — —

— איז עס פונקט אַזוי געשעהן?
איז דען אַזאַ קינד געווען?

קען זיין יאָ און קען זיין ניין —
טראַכט זיך ווי איהר ווילט אַליין...

ווער בעקומט א דאפעלטע לוין?

אַ רייכער אייגענטימער פון וויינגערטנער האָט אַמאָל בעשטעלט אַרבייטער צו אויסאַרבייטען דעם ווייַן און אַריבערפיהרען איהם אין די ווייַנקעלערס.

אַ טייל פון זיי זענען געווען „נזירים", וועלכע זענען שטרענג אָפּגעהיטען נישט צו טרינקען קיין ווייַן, און אַ טייל פון די אַרבייטער זענען געווען גרויסע שיכורים און האָבען מיט פיל מיה זיך איינגעהאַלטען נישט פערזוכען פון דעם ווייַן, וואָס זייערע אייגענע הענט האָבען אויסגעאַרבייט.

און אַזוי האָבען זיי צוזאַמען אָפּגעאַרבייט דעם טאָג.

פאַרנאַכט איז דער אייגענטימער געקומען צו אויסצאָהלען די אַרבייטער זייער טאָג-לוין; די נזירים האָבען געקראָגען אַ געוועהנליכען טאָג-לוין און די שיכורי'ם האָט דער בעלעבאָס געגעבען אַ דאָפּעלטען פר[illegible].

דאָ האָבען זיך די נזירים זעהר געוואונדערט און געשטעלט דעם אייגנ[illegible]:

— פאַרוואָס קומט יענעם טייל אַרבייטער אַ דאָפּעלטער לוין?

ענטפערט זיי דער אייגענטימער:

— די שיכורים זענען געוואוינט צו טרינקען ווייַן, און זיי האָבען דאָ זיך אַזוי בעהערשט און נישט געטרונקען, קומט זיי אַ דאָפּעלטער לוין.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואָך **כט** 31 מנחם אב תרצ"ב

אויגוסט
זון-אויפגאַנג 4.39
זון-אונטערגאַנג 6.36

וויטערדיגע אַקציע געגען נייעס עקזעקוציע-געזעץ

מאָנטאָג איז אין סוחרים-פאַראיין (פּיעטריקאָווער 73) פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ געווידמעט דעם נייעם עקזעקוציע-געזעץ און געגען נייעם שטרענגען שטראָף-געזעץ פאַר נישט פיהרען האַנדעלס-ביכער.

די פאַרזאַמלונג איז געעפענט געוואָרען פון וויצע-פּרעזעס מ. הערץ, וועלכער האָט כאַראַקטעריזירט דעם איצטיגען צושטאַנד פון סוחרטום און צוזאַמענהאַנג מיט די נייע געזעצען.

מיט גרעסערע רעפעראַטען זענען אַרויסגעטרעטען: דיר. היימאַן און אַדוו. ד"ר מאַרקאָוויטש. די רעפערענטען האָבען אויפגעוויזען אויף דער שעדליכקייט פון די אַרט. 18 און 23, וועלכע זענען געגען דער קאָנסטיטוציע. דער נייער עקזעקוציע-געזעץ, וועלכער זעהט פאָר פאַרזענליכע רעוויזיעס, ביינאַכט. שבתים און ימים-טובים, וועט צום איבעריגען רואינירען דעם סוחרטום. דאָס זעלבע איז אויך נוגע דעם צוואַנג פון פיהרען האַנדעלס-ביכער, מחמת נישט יעדער סוחר איז בכח צו פיהרען האַנדעלס-ביכער און צו אָנגאַזשירען ספּעציעלע בוכהאַלטאָרען.

די פאַרזאַמעלטע האָבען דאַן אָנגענומען אַ פּראָטעסט-רעזאָלוציע געגען דעם אַרט. 280 פון שטראָף-קאָדעקס. דעם דאָזיגען אַוסטאַוו צוריקציהען ביז ס'וועט אַרויסגעגעבען ווערען אַנ'איינהייטליכער האַנדעלס-קאָדעקס.

— ח

ס'זאל ווערען מיט 40 פראצענט ביליגער!

די אקציע וועגען ביליגער-מאכען ס'דירה-געלד

(2) ווי מיר האָבען געמאָלדען, איז לעצטענס אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשאַ אַ דעלעגאַציע פון לאָקאַטאָרען-און-סובלאָקאַטאָרען-פאַרבאַנד. (וואָלטשאַנסקאַ 77) כדי צו אינטערווענירען וועגען ביליגער-מאַכען דירה-געלד.

אין שייכות דערמיט איז נעכטען פאָרגעקומען אַנ'אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג אין דעם לאָקאַל פון דער דערמאָהנטער אָרגאַניזאַציע.

לויט די אָפּגעגעבענע בעריכטען, האָט מען אין די מיניסטעריאַלע קרייזען פאַרזיכערט דער דעלעגאַציע, אַז די אַלע קלאַגען, דאָס די רעגירונג איז אין פּרינציפּ געגען דער רעדוקציע פון דירה-געלד, זענען גרונדלאָז. און אַז זיי ווערען פאַרשפּרייט אויסשליסליך דורך הויז-בעזיצער-פאַראיינען, וועלכע זענען אין אַזאַ אויסטייטשונג דירעקט פאַראינטערעסירט.

חוץ מזה האָט מען פאַרזיכערט די דעלעגאַציע, אַז אויף איינער פון די נאָהענטע זיצונגען פון מיניסטאָרען-ראַט וועט בעטראַכט ווערען די פראַגע פון פאַרקלענערען דאָס דירה-געלד. לויט דאַטען, מיט וועלכע עס דיספּאָנירט די רעגירונג, וועט אין אַכט גענומען דער פּראָיעקט צו פאַרקלענערען דאָס דירה-געלד אויף 40 פּראָצענט, ווייל אַזוי מעהר-וועניגער מאַכט אויס די פאַרקלענערונג פון די לוינען אין די לעצטע דריי-פיער יאָהר.

די לאָדזער דעלעגאַציע האָט מיט איהר איניציאַטיוו אויך פאַראינטערעסירט דעם צענטראַלען לאָקאַטאָרען-און-סובלאָקאַטאָרען-פאַרבאַנד אין וואַרשאַ.

אין שייכות דערמיט וועט אויפען 4 סעפּטעמבער צונויפגערופען ווערען אַ צוזאַמענפאָהר פון פאָרשטייער פון לאָקאַטאָרען-פאַראיינען אין גאַנצען לאַנד.

די פאַרזאַמעלטע האָבען אויך בעשלאָסען ווייטער צו זאַמלען די אונטערשריפטען אויפען פּראָטעסט-מעמאָריאַל.

דריי געפעהרליכע באנדיטען

האבען איין שעה דורכגעפיהרט צוויי בלוטיגע רויב-אנפאלען

(2) דעם 2. אויגוסט ה. י. פאַרמיטאָג זענען 3 באַנדיטען באַפאַלען אויף דער ליניע זשאַקאָוויצע—קאַלושקי דעם עמעריטירטען באַהן-בעאַמטען הוגאָן דאַמאַשקאַ, וועלכען זיי האָבען בעטויבט מיט קלעפּ און צוגערויבט ביי איהם 89 זל. מיט 15 גראָשען.

אין עטליכע מינוט שפּעטער זענען די זעלבע דריי באַנדיטען, און אויף דעמזעלבען וועג באַפאַלען דעם אייזנבאַהנער פון דאָרף וויפּאַלעניסקאַ, אַרטור צעלמער און איהם מוראַדיג צושטאָכען מיט מעסערס. דערביי האָבען זיי פון איהם אַוועקגענומען די מאַרנאַרקע זיינע, אין וועלכע ער האָט געהאַט ליגען 100 זלאָטעס.

צעלמערן, ביי וועלכען מ'האָט איבערגעציילט 12 מעסער-וואונדען האָט מען תיכף איבערגעפיהרט אין שפּיטאָל.

נאָך אַ לאַנגען אַרומזוכען און פאָרשען האָט מען די באַנדיטען, סוף כל סוף געכאַפּט און אַרעסטירט.

זיי הייסען: יוזעף באַנב (32 יאָהר אַלט), טאַדעאוש ציינדזשיעטשוק (3 יאָהר) און וואַצלאַוו סוואַטשיבאַ (23 יאָהר אַלט) — אַלע פונ'ם דאָרף ביי-זשאַקאָוויץ.

די באַנדיטען האָבען זיך פאַרענטפערט דערמיט, וואָס אין דעם קריטישען טאָג זענען זיי געווען שיכור, און האָבען נישט געוואוסט, וואָס זיי טוען.

ווער א'ז „קריכט" נישט...

עס גייט איהם ארום און ארום מיט דער פוטער אראפ

(2) יוזעף וואָלאַזלאַ פון דאָרף וויסקיטנאַ הינטער לאָדז האָט אין יאָהר 1920 דורכגעפיהרט אַ רויב-אַנפאַל, פאַרוואָס ער איז פאַרמשפּט געוואָרען אויף 12 יאָהר שווערע טורמע.

אויפ'ן יסוד פון אַמנעסטיע איז איהם די שטראָף דעמאָלט פאַרקלענערט געוואָרען אויף 9 יאָהר, און דאָס אַפּעלאַציע-געריכט — אויף 6 יאָהר.

אין 1926 איז וואָלאַזלאַ אַרויס אויף דער פריי. און די גאַנצע צייט האָט פּאָליציי פון איהם נישט געהערט.

ערשט דעם 15. יולי ה. י. — וואָלאַזלאַ איז שוין ב"ה ווידער דאָ!

מ'האָט בעמערקט, אַז ער פאָרעט זיך עפּיס הינטער דער טיר פון אַ געוויסער פרידע ברוין אויף מיליאַנאָווע 9, וואו ער האָט חשק דורכצופיהרען אַנ'איינברוך-גנבה.

איבערגעשראָקען פון שכנים איז וואָלאַזלאַ אַריינגעלאָפען אין דער וואוינונג פון די ראָזענס, אַרויסגעשפּרונגען דורכ'ן פענסטער, און דערנאָך אַריינגעלאָפען אין דער וואוינונג פון אַ געוויסער יאַנקאָווסקאַ, וואו ער האָט פאַרשטעקט אין אַ שעניק אַ בראָך-שטאַנג און וויטריכעס..

די שכנים פון פרידע ברוין האָבען תיכף געגעבען צו וויסען דער פּאָליציי, אַנוועזענדיג, אַז דער איינברעכער בעהאַלט זיך אויס אין איינער פון די וואוינונגען.

אַ פּאָליציי האָט דורכגעזוכט בעזונדערע וואוינונגען, האָט זי אויך אַנגעטראָפען אין דער שטוב פון יאַנקאָווסקאַ'ן.

וואָלאַזלאַ האָט דאַן איבערגע'חזר'ט די קונץ מיט'ן אַרויסשפּרינגען פון פענסטער, אָבער מ'האָט איהם שוין נישט אָפּגעלאָזט, און נאָך אַ טייוולאָנישען געיעג — איהם געפּאַקט אויף דער סלאָוויאַנסקאַ גאַס.

נעכטען האָט דאָס געריכט פאַרמשפּט דעם 46-יאָהריגען יוזעף וואָלאַזלאַ אויף 5 חדשים טורמע.

א מערדער — א בעל תשובה?

א שפאגעל-נייע סענסאציע אין קאליש

(2) איצט איז איינגעפלאָסען אין קרייז-געריכט אין קאַליש אַנ'אַפּעלאַציע-אָנקלאַגע פון אַ געוויסען קאַראָל מאַרטשיניעק, וועלכער דערצעהלט וועגען זיין מערקווירדיגען לעבען.

ווי ס'איז צו זעהן פון דער אָנקלאַגע, האָט מאַרטשיניאַק אין 1920 צוזאַמען מיט איינעם יוזעף קאַשיאַל דורכגעפיהרט א רויב-מאָרד ביי דעם פויער העגריק מיכאַליס אין א דאָרף הינטער שיעראַדז.

די ביידע גזלנים האָבען דאַן אויסגעמאָרדעט מיכאַליסעס גאַנצע משפחה, נישט שוינענדיג אַפילו די קליינע קינדער.

מ'האָט דאַן די ביידע מערדער געכאַפּט און פאַרמשפּט אויף אייביגע טורמע.

מאַרטשיניאַק'ן איז אָבער געלונגען צו ענטלויפען פון דער שיעראַדזער טורמע, און אויף אַ גאַנצער רייה מיט יאָהרען איז ער פאַרשוואונדען געוואָרען פאַר די פּאָליצייאישע אויגען.

מיט עטליכע חדשים צוריק, בעת אַ קאָנטראָלע פון אַלטע געריכטס-אַקטען, האָט מען געווענדט די אויפמערקזאַמקייט אויף דעם מאַנגעל פון ידיעות וועגען דעם גורל פון מאַרטשיניאַק'ן, און מחמת דעם האָט זיך דאָס געריכט ווידער געווענדט צו דער פּאָליציי, מ'זאָל פונאַנדערשיקען שטעק-בריף.

דער רעזולטאַט דערפון איז געווען, אַז מ'האָט דעם מערדער אַרעסטירט אין קאַליש, וואו ער האָט געוואוינט אַנ'ערך 10 יאָהר, דאָרט תתונה געהאַט, זיך געעפענט א געוועלב, און אלס זעהר לייטישער מאַן און פאָטער געאַכטעט געוואָרען פון די אַלע, וואָס האָבען איהם נאָר געקאָנט.

דאָס געריכט האָט דעריבער נאָכמאָל רעווידירט זיין פּראָצעס, און מחמת ער איז געוואָרען אַ לייטישער מענש, האָט מען איהם פאַרקלענערט די שטראָף ביז דריי יאָהר טורמע.

איצט זיצט מאַרטשיניאַק ווידער אין טורמע, פונוואַנען ער האָט אַרויסגעשיקט אַנ'אַפּעלאַציע-אָנקלאַגע, מ'זאָל איהם אינגאַנצען שענקען די שטראָף.

לאָדזער יודען! געדענקט, אַז דער וועלט-בערימטער אויבערקאַנטאָר

משה קוסעוויצקי

זינגט צום לעצטען מאָל אין זומער-סעזאָן, היינט מיטוואָך 8.30 אָוו. אין העלענאָוו. אַלע פּלעצער זל. 1.04

אפגעברענט א גרויסע מיהל

(2) עהערנעכטען ביינאַכט איז אין דאָרף וואַזשנע-מליני אָפּגעברענט געוואָרען די וואַסער מיהל פון דעם מילנער יוזעף וויטעאַקי.

עס איז אויך פאַרברענט געוואָרען אַ סך תבואה און די אַלע אַנדערע פאַרבויאונגען, וואָס האָבען געהערט צו דעם מילנער.

דער היזק בעטרעפט אַנ'ערך 100 טויזענד זלאָטעס.

רעגיסטראציע פון יאהר-גאנג 1914

(א) מאָרגען הויבט זיך אָן די פאָבאָר-רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1914.

דעם 1 סעפּטעמבער, פון 8 ביז 3 אַ זייגער דאַרפען זיך צושטעלען אין מיליטער-ביוראָ ביים לאָדזער מאַגיסטראַט, אויף זאַוואַדזקאַ 11, די מענער פונ'ם יאָהרגאַנג 1914, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1-טען קאָמיסאַריאַט, מיט די פאַמיליען-נעמען, וואָס הויבען זיך אָן מיט די ליטערעס:

A B C D E F G

און די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 7-טען קאָמיסאַריאַט, מיט די ליטערעס:

A B C D E F

מ'דאַרף מיט זיך מיטברענגען אַלע נויטיגע דאָקומענטען.

יאהרגאנג 1909—אין רעזערוו

(2) לויט ווי מ'אינפאָרמירט אונז פון ד.אָ.ק. האָט זיך שוין בעוויזען אַ פאַראָרדנונג פון קריגס-מיניסטעריום בנוגע דעם בעפרייען די זעלנער פונ'ם יאָהרגאַנג 1909 אין רעזערוו.

די בעפרייאונג פון דעם דאָזיגען יאָהרגאַנג וועט פאָרקומען דעם 9 און 10 סעפּטעמבער ה.י.

די דאָזיגע פאַראָרדנונג איז נוגע אויסשליסליך זעלנער און פאָדכאָראָנזשעס פון פיכאָטע.

גאַנץ לאָדז קומט היינט מיטוואָך, 8.30 אָוונט אין העלענאָוו הערן דעם בערימטען אויבערקאַנטאָר

משה קוסעוויצקי

אַלע פּלעצער צום פּרייז זל. 1.04

קאנפיסקירט די „לאדזער פאלקסצייטונג"

(2) די נעכטיגע אויפלאַגע פון דער דייטשער „לאָדזער פאָלקסצייטונג" איז קאָנפיסקירט געוואָרען פאַר אַנ'אַרטיקעל וועגען רעדוקציע און איבערטראָגן פון ריכטער, א. נ. „ערב אַ גרויסער ענדערונג אינ'ם פּוילישען געריכטס-וועזען".

דאנערשטאג — אנהויב פון די לימודים אין די י.ש.א.-שולען

דאָנערשטאָג, דעם 1 סעפּטעמבער הויבען זיך אָן די לימודים אין די שולען פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע (באָראָכאָוו און מעדעם-שולען).

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייבאַכט דיזשורירען: י. קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15), ס. טראַווקאָווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראָזענבלום (ציגעל-גאַס 12), מ. באַרטאַשעווסקי (פּיעטרקאָווער 95), י. קלופּטאַ (קאָנטנע 50), ליטשעבסקי (ראָקיטשינער 53).

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"

פערבאַנד-טרופּע פון א. א. ס. אין פּוילען. — אָנפיהרונג: א. בעזמאַן.

מאָרגען, דאָנערשטאָג, 9 אָוונט

נאָר 1 מאָל כמעט בחנם

3 שעה'דיגער פערוויילונגס-אָוונט!

דאָפּעלטע פאָרשטעלונג! צו לאַכען אָהן אויפהער!

גאַנצער באַלקאָן און גאַלעריע 50 גר.

גאַנצער פּאַרטער פון 1-טע ביז לעצטע רייהע 1 זלאָטי

1) די בעליבטע אָפּערעטען-שוישפּילערין

מרים קאראלאווא

אין דער זעהר אויסגעצייכענטער אָפּערעטע אין 2 אַקטען

די אונגארישע קרעטשמע

מיט מרים קאַראַלאָוואַ אין דער הויפּטראָלע. מיט אנטייל דעם פענאָמענאַלען טענצער וו. קאַמבאַראָוו און יוגענדליכען ליבהאָבער אַדאָלף טעפּנער.

2) צוריק פון דאטשע זעהר קאָמישער פאַרס אין 1 אַקט.

אינם פאַרס בעטייליגען זיך: פרויען: ר. בעזמאַן, טופּמאַן. מענער: באַלבירסקי, אמזעל, האָניגבוים.

בעמערקונג: ווער ס'קויפט פריהער אַ בילעט בעקומט אַ בעסערען פּלאַץ.

סענסאַציאָנעלע נייעס! פרייטאָג — פּרעכטיגע פּרעמיערע!

מרים קאראלאווא אין א גאַנץ נייער אָפּערעטע

„די קאבארעט-מיידעלעך" פרטים מאָרגען

אין דער „ווידזעווער מאנופאק־טור" — אהז ענדערונג

(2) די בעכטיגע קאנפעי־עצען מיט דעם קרייז־אַרבייטס־אינספעקטאר האבען די זאך אזוי פיל גע־רוקט פאראויס, אויף וויפיל די פאבריק־דירעקציע האט דערקלע־ט, אז זי וועט ערשט מסכים זיין צו פיהרען אונטע־האנדלונגען ערשט דאן, ווען די שטרייקענדע וועלען אפליידיגען דעם פאבריקס־הויף.

די אַרבייטער האבען זיך וועגען דעם דאזיגען תנאי בערא־טען, אבער דע־וויל נאך נישט געענט־פערט.

עס ווערט, אלזא, ווייטער געשטרייקט.

נאך 5 יאהר

וועט ער ערשט איצט מוזען אפזיצען א שטראף

(א) אין 1928 האט א געוויסער אברהם-אלטער פאסמאניק געמאכט זיך א ביידעל אין די דה־אליעס, וואו ער האט פערקויפט ניפסענע פיגור־לעך פון אייגענער אויסארבייטונג.

דעם מאטעריאל אויף צו מאדעלירען די פיגורלעך פלעגט ער קויפען ביי אברהם פארדאנסקי און ראובן ראזענצווייג, וועלכע ער האט געדעקט מיט דריי כלומרשט־קונדישע וועקסלען אויף 300 זל. פעליג דעם 24 נאוועמבער 1928.

פאר'ן טערמין איז פאסמאניק אוועקגעפאה־רען קיין פראנקרייך, און די וועקסלען זענען, כנהוג, געגאנגען צום פראטעסט. דא האט זיך ארויס-געוויזען, אז די אויסשטעלערס פון זיי איז געווען זיין כשר'ע ווייב, פערעל... בערקאוויטש.

מיט עטליכע וואכען צוריק איז פאסמאניק צוריקגעקומען קיין לאדז. פאליציי האט איהם פער־האלטען, און נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער ענין איז ביני לביני רעגולירט געווארען—האט ער נעכטען בעקומען פון שטאטישען געריכט א פסק־2 חדשים טורמע.

מאסען-ארעסט

(2) דעם פאריגען זונטאג זענען אין דעם אוזיגערופענעם מלינעק אויף כאיני ארעסטירט געווארען 21 פערזאן, וועלכע מ'איז חושד אין פיהרען א קאמוניסטישע טעטיגקייט.

פון דער סעודה אין דער בודע

געוואלט פערגוואלדיגען א יונג מיידעל

(2) אויף לאגמשנע 33 האט מען עהערגעכ־טען שטארק געכוסעט.

צווישען די געסט איז אגב אויך געווען לוט'ס אנ'אייניקעל, א געוויסער סטעפאן ליטשקאווסקי, און די 18-יאהריגע העניקא קומאשעווסקא (פון מילא 24) א זעהר שיין מיידעל.

אז דער שנאפס האט אנגעהויבען שטארק צו ברויזען אין די קעפ, האט זיך ליטשקאווסקי א נעהם געטאן צום מיידעל אזוי פעסט, אז מ'האט געמוזט רופען פאליציי. וועלכע איז שוין אגב געקומען א ביסעל צו שפעט...

ליטשקאווסקי'ן האט מען דערוויל איינ-געזעצט.

Dr.med. N. Jeleńkiewicz
powrócił
ZAWADZKA 23, tel. 146-75.

די גאנצע ציוויליזירטע וועלט פייערט איצט דעם 300-טען געבורטס-טאג (1932—1632) פון פילאזאף ברוך שפינאזא.

זאל פון פילהארמאניע ● היינט מיטוואך, 31 אויגוסט, 9 אוונד

עפענטליכער משפט איבער'ן חרם אויף ברוך שפינאזא

הויפט-בעשולדיגער: לעא פינקעלשטיין. הויפט-פערטיידיגער: רעד. ש. י. סטופניצקי

אלס עקספערטען טרעטען ארויס: רעד. י. העפטמאן, ד. ב. מאלקין.

א חוץ די ריכטער, עקספערטען און זאכקענער, וועלכע קומען ספעציעל פון ווארשע, וועלען זיך אין משפט אויך בעטייליגען אלס עדות פון ביידע צדדים א רייהע בעקאנטע פערזענליכ-קייטען פון לאדז ווי אויך א פארשטעהער פון דער ארטאדאקסיע.

נאך די אדורכגעפיהרטע עקספערטיזען וועלען פארקומען די רעפליקעס פון די הויפט-שול-דיגע און הויפט-פערטיידיגער. צוו. אנד. וועט דאס געריכט בעהאנדלען פאלגענדע טעזען:

1) די אמסטערדאמער יודישע קהלה — אוריאל אקאסטא און ברוך שפינאזא; 2) ר' שאול מארטיירא און מנשה בן ישראל; 3) פילאזאפיע און פריידענקעריי; 4) דאס פראבלעם פון טאלעראנץ; 5) דענקער און פאלשע משיחים; 6) שפינאזא צווישען יודען און קריסטען; 7) רעליגיע און מלוכה; 8) חרם אלס פערהיטונגס-מיטעל; 9) צי פערשטעהט אונז די וועלט?

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

געצילט כלומרשט אין ווראנעס

אוז די קוילען האבען געטראפען צוויי מענשען

(2) דעם 12. דעצעמבער פ. י. האבען אנטאן קירעש און יוליוש הייזעמאן מיט אנ'ערלויבעניש פון דער וואלד־מאכט אויסגעהאקט 4 כאינקעס, און זיך אוועקגעשטעלט פע־רויכע־ען א פאפיראס.

פלוצים אבער זענען זיי געטראפען געווא־ען פון צוויי קוילען, וואס דער „פלייסיגער" וואלד־וועכ־טער יאן שיך האט געשאסען.

העידעמאן האט פון דעם שאס פערלוירען אנ־אויג.

דאס געריכט האט דעריבער נעכטען פער־משפט שיצען אויף 6 חדשים טורמע, אין ס'האט איהם נישט געהאלפען זיין תירוץ, אז מיט די קוילען האט ער גאר געמיינט צו טרעפען אין ווראנעס, צו וועלכע ער האט געצילעוועט...

געכאפט א טריפה פעקעל

אוז דער שמוגלער האט זיך אויך איינגעפעקעלט

(2) די גרעניץ־וואך האט בעקומען א ידיעה, אז אין דעם עקספעדיציאנס־ביורא פון גראסקאפ'ן ליגט אויף לאגער א פעקעל געשמוגעלט זייד, אנ־ערך 40 קילא די וואג.

אז מ'איז געקומען צו גראסקאפען האט מען זיך דערוואוסט, אז דאס פעקעל איז אויפ'ן אויפטראג פון אנגעבע־ אי־בערגעשיקט געווארען קיין וואר־שא א־ן דעם עקספעדיציע הויזפון דער פירמע „סטי־פער".

אין מען געגאנגען דארט זוכען, און דאס פעקעל געפונען און קאנפיסקירט.

שפעטער האט מען אויך ארעסטירט א געוויסען יצחק פאמעראנצענבלום, וועלכער איז אן אנגעשטעל־טער אין אגרויסען האנדעלס־הויז אין האמבורג. און זיין ספעציאליטעט איז שמוגעל.

אין לאדז האט ער דאס פעקעל נישט געקאנט „אפשטעקען", האט ער עס געוואלט טון אין ווארשא.

—=:):(:=—

עטיש אוז נישט עטיש

די פראגע פון אדוואקאטען־האנארריום

(2) די לאדזער אדוואקאטען-קאמער האט לעצטענס בעקומען א קאמוניקאט פון דעם הויפט-אדוואקאטען-ראט אין ווארשא בנוגע דעם ענין פון פראפארציאנעלן האנאראריום פאר אדוואקאטען.

ווי ס'איז צו זעהן פונ'ם קאמוניקאט, האט דער הויפט-ראט בעטראכט דעם ענין, צי א פער-טיידיגער האט דאס רעכט אפהענגיג צו מאכען די הויך פון דעם האנאראר פונ'ם פראצעס-אויסגאנג.

דער הויפט-ראט האט זיך געשטעלט אויף דעם פרינציפ, אז אזא אופן קען נאר גענומען ווערען אין בעטראכט ביי ציוויל-פראצעסען, וואו דאס צוזאגען דעם אדוואקאט בעסער בעצאהלט ביי א בעסערען אויסגאנג פון פראצעס, גיט דעם קליענט די זיכערקייט, אז דער געגעבענער אד-וואקאט וועט פלייסיגער אפהיטען דעם קליענטס אינטערעסען.

ביי שטראף-פראצעסען איז אבער אזא אופן אין שטייגער אונמאראליש, און קאן ארויסרופען סכסוכים צווישען דעם קליענט און דעם אדוואקאט.

געקומען אויסמאלען א וואוינונג און זיך אויפגעהאנגען

(2) דוד בארנשטיין, זשעראמסקי 44, האט איבערגעגעבען דעם מאלער-ארבייטער יאן קאדלער, לעשנא 24, אויסצומאלען זיין וואוינונג. נעכטען איז קאדלער געבליבען אליין אין בארנשטיינס וואוינונג און זיך פערנומען מיטן מאלען.

פארנאכט ווען בארנשטיין איז אהיימגעקומען האט ער געטראפען די טיר פערשלאסען. אויפברע-כענדיג די טיר האט מען געפינען קאדלער'ן א טויטען, הענגענדיג אויף דער טיר.

די סבה פון זעלבסטמארד איז נישט בע-וואוסט.

משה קוסעוויצקי איז העלענאוו

היינט, מיטוואך, 8.30 אוונד קומט פאר אין העלענאוו דער לעצטער זומער-קאנצערט פון וועלט-בערימטען אויבער-קאנטאר פון ווארשאווער סינא-גאגע ר' משה קוסעוויצקי אין בעגלייטונג פון לאדזער סימפאנישען ארקעסטער.

אומגליקספאל מ'ט א ברונען־בוי־אונטערנעהמער

(2) ביים קאנטראלירען דעם רעמאנט פון א ברונען אין דעם דארף פאביאנקא, ראדאגאשטשער גמינע, איז צוגעדריקט געווארען מיט דער רושטאוואניע דער לאדזער ברונען-בוי-אונטערנעהמער, משה פאצאנאווסקי (פון זגער-זשער 38).

מיט א צובראכענעם רעכטען פוס האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא גאס.

נוצט אויס די געלעגענהייט און קומט היינט מיטוואך, 8.30 אוו. אין העלענאוו דאס לעצטע מאל אין היינטיגען זומער-סעזאן צום וועלט-בעריהמטען זינגער

משה קוסעוויצקי

אלע פלעצער צום פרייז זל. 1.04

שרייבט זיך אליין רעצעפטען

און שרייבט אונטער די נעמען פון ריכטיגע דאקטוירים

(א) א קאנטראל, וואס איז אדורכגעפיהרט געווארען אין אפטייקען, האט ארויסגעוויזען, אז דריי לאדזער דאקטוירים: עבין, בערלין און ברוין האבען ארויסגעגעבען א גרויסע צאהל רעצעפטען אויף נארקאטיקען.

מען האט זיך אבער ביי זיי דערוואוסט, אז די רעצעפטען האבען זיי גישט געשריבען און נישט גע'חתמ'עט.

האט מען אנגעהויבען דעם ענין חוקר ודורש צו זיין, און מ'איז דערגאנגען, אז די רעצעפטען האט געפעלשט דער 36-יעהריגער ווילהעלם קוביאק (פון סובאלסקא 2/4). א געוועזענער רייכער הויז-ווירט, וועלכער האט זיך ארייגעלאזט אין בעניצען זיך מיט נארקאטיקען, געפטר'ט אויף דעם א ריזי-גען פערמעגען, און אזוי ווי ער האט שוין קיין כוח נישט געהאט צו קריגען זיי אויף דעם צו-קאסטבארען „אומלעגאלען וועג", האט ער זיך פערשאפען א קליינע האנד-דרוקעריי, אפגעדרוקט זיך רעצעפטען א. א. וו.

דערוויל איז קוביאק ארעסטירט.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלביאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5 - 9 אוונד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

ר. איזראעל

דאס בופעט־מיידעל

א סענסאציאנעל־עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

107)

— דאס איז איער בעקאנטע אדא, וועלכע געפינט זיך איצט אין בערלין און קארעספאנדירט אפט מיט מיר

— ווי קומט איהר צו אדאן, האט מאנקע גע־פרעגט שטארק דערשראקען, איהר ווייסט ווער אדא איז?

— דאס איז מיר נישט קיין אינטערשיד, איך ווייס גאנץ גוט פון וואס פארא ספערען אדא שטאמט, איך האב מיט איהר גערעדט און איך ווייס מיט וואס זי בעשעפטיגט זיך איצט, איהר וועט מיך מיט גאר נישט איבערשרעקען, אבער איך ווייס וויפיל איידעל-קייט און גוטסקייט עס שטעקט אין די דאזיגע פער־פערדארבענע העיצער, איך ווייס, אז ווען די דאזיגע אלע אדאס און איהרס גלייכען וואלטען געהאט שוץ פון וועלכען ס'איז צד, וואלטען זיי געווארען גאנץ אנדערע מענשען, איך האב זיך דערין איבערצייגט נאכדעם ווי איך האב זיך בעקענט מיט אייך, בערישן און אדאן.

מאנקע איז געווען גערירט פון דעם אדוואר־קאטס אויפריכטיגע ווערטער, זי האט געפיהלט וויפיל אמת ס'ליגט אין זיינע רייד, זי האט אבער גארנישט געענטפערט און איבערגעגעבען צו בערגערן א בריף צו אדא'ן מיט א בקשה, אז זי זאל זיך למען השם בעמיהען ארויסצוהעלפען דעם מענשען, וועלכען זיי רעקאמענדירט איהר און וועלכער געפינט זיך אין בערלין אין א זעהר שווערער לאגע.

קאפיטעל 33

בערגער'ן ווערט ענג

דער ארעסט פון ליאוואן אין געריכטס־בנין האט ארויסגערופען א פאניק ביי דער „מוהמע" גוטשע אין שטוב און ביי אלע די וואס זענען דארט אריינגעקומען, מ'האט געזעהען דערין דעם אנהויב פון סוף אין דער פערברעכערישער און וואולגארישער טעטיגקייט. גוטשא האט די דאזיגע בשורה נישט געדארפט דערצעהלען בערגערן, ווייל ער אליין איז געווען אין געריכטס־בנין, בעמערקט ווי ליאוואן מיט אדוואקאט פארעלסקי האבען זיך פשוט ארומגעיאגט איבער די לאנגע קארידארען,

בערגער איז געווען שטא־ק אין כעס צוליב דער נישט דעצידירטקייט פון דעם יונגעל, וועלכער האט אלץ געהאלטען דעם רעוואלווער אין טאש און איהם פון דארט נישט ארויסגענומען, ער האט אבער צו ליאוואן נישט געקאנט צוגעהען, ערשטענס כדי נישט ציהען אויף זיך די אויפמערקזאמקייט און צווייטענס כדי פארעלסקי זאל איהם נישט בעמערקען אז ער איז בעת מעשה געווען אין געריכט. דאן האט ער אליין געזעהען די גאנצע סצענע פון ליאוואס ארעסט, און א תוע האט בערגער גאר נישט געהאט אזוי פיל עגמת נפש פון ליאוואס ארעסט, ער האט דאך געמוזט זיין צוגעגרייט דערצו. אז אמאל וועט סוף־כל־סוף דערצו קומען. די ערגסטע זאך איז אבער געווען דאס וואס מ'האט ביי ליאוואן געפינען דעם רעוואלווער פון דער זעלטענער קאנ־סטרוקציע, דעם דאזיגען רעוואלווער האט ער אליין געוויסען געבען ליאוואן ביים אויספיהרען זיין מיסיע בנוגע דעם אדוואקאט פארעלסקי, בערגער האט געטראכט וועגען דעם, ווי אזוי איינצואורדנען און וואס צו טון, אז ער זאל קענען ארויסבעקומען זיין רעוואלווער, ווייל אהן דעם וואלט געקענט פער־קאכט ווערען א מיאוסע קאשע. ער האט אבער גארנישט געקענט צוטראכטען און דאס האט איהם שטארק דערצעהוויירט

ליאוואן האט אין דער פאליציי גארנישט געהאט וואס צו דערצעהלען, ער האט געטענהט, אז ער איז געקומען אין געריכט באר צופעליג, כדי זיך צו־צוהערען צו די פראצעסען, וועלכע אינטערעסירען איהם, וואס שייך דעם רעוואלווער האט ער ווייטע־עקשנותדיג ערקלערט, אז ער ווייסט גארנישט, אויב דאס זאל זיין א געווער, מיט וועלכען מ'קען שיסען מענשען, ער האט דאס געהאלטען און האלט דאס ווייטער פאר א שפילצייג.

אויך דער אדוואקאט פארעלסקי האט אין דער פאליציי נישט געקענט געבען קיין שום ערקלערונגען וועגען דעם, אין וואס ער איז חושד דעם יונגערמאן, ער האט געזאגט אזוי ווי דער אמת, אז דער יונגער־מאן איז איהם נאכגעגאנגען שריט ביי שריט און דעריבער איז ער, דער אדוואקאט פאר־געקומען פער־דעכטיגט, אויס פארזיכטיגקייט, האט ער דעריבער געפינען פאר נויטיג צו הייסען דעם יונגענמאן אויס־צולעגיטימירען און ווייטער קיין שום קאנק־עטע קען ער נישט געבען, ביי אזא לאגע איז די פאליציי שוין מחויב געווען ליאוואן צו בעפרייען אבער דא איז ענטשטאנען די פראגע פון דעם זעלטענעם רע־וואלווער הגם קיינער האט נישט געוואוסט וואס דאס איז אהויגס, האט מען דאך פערשטאנען, אז דער פערהאלטענער קען נישט פריהער בעפרייט ווערען ביז זאכקענער, וועלען זיך נישט געבען ארויסזאגען וועגען דעם דאזיגען שפילצייג, דאס איז נאך געשעהן דעמזעלבען טאג, נאך א לאנגער אונטער־זוכונג האבען די עקספערטען פעסטגעשטעלט, אז דאס איז א רעוואלווער פון אן אייגענער זעהר זעלטענער קאנ־סטרוקציע און איז א געפעהרליכער שיס־געגענ־שטאנד, מיט וועלכען מ'קען שיסען פון א האלבען מעטער באהענט און אויך פון 20 מעטער ווייט. יעדע קויל פון דעם דאזיגען רעוואלווער איז א שטערבליכע און די קויל קען אויסשיסען אזוי, אז מ'דארף גארנישט דעם רעוואלווער ארויסנעהמען פון טאש.

(פארטזעצונג קומט).

צוויי מאל פרויען-דאקטאר

און ביידע מאל — א ראפינירטער שווינדלער

(2) אין דעם מושב פאיענטשנא האט מען לעצטענס געפאקט ביי דער האנד א געוויסען שווינדלער, וועלכער האט זיך אנגעגעבען און פראקטיצירט אלס פרויען-דאקטאר.

ער האט זיך געמאלדען אלס ד״ר בוטערסקי, אפגעטון פערשידענע מיאוסע שפיצלעך, ארויסגענארט געלד, און אז די ערד האט אנגעהויבען צו ברענען אונטער זיינע פיס, איז ער אנטלאפען...

איצט ווייזט זיך ארויס, אז דערזעלבער כלומרשטער „ד״ר בוטערסקי״ האט אדורכגעמאכט א לענגערע צייט דיזעלבע פראקטיק אין וואלין, אלס ד״ר מושינסקי, פון וואנען ער איז אנטלאפען קיין מורח-פרייסען, און פון דארט מגולגל געווארען קיין פאיענטשנא.

איצט זוכט מען איהם ארום מיט שטעקבריף.

יודישער לופט-פליהער ווערט איינגעלאדען קיין אינדיען

לאנדאן, (יט״א) די ענגלישע רעגירונג האט בעשלאסען צו גרינדען אין אינדיען לופט-פליה-שולען און סטאנציעס פאר זעגעל-לופט-פליהער. אלס ארגאניזאטאר פון זעגעל-לופט-פליה-וועזען איז איינגעלאדען געווארען ראבערט קראנפעלד, וועלכער איז ווי בעקאנט, אן עסטרייכישער יוד. די לופט - סטאציעס וועלען געגרינדעט ווערען אין א רייהע שטעט אין אינדיען.

אוסישקין אויף דעם צוזאמענפאהר פון דייטשע ציוניסטען

בערלין, (יט״א) די ציוניסטישע פעראייניגונג אין דייטשלאנד טיילט מיט, אז אויף דער לאנד-קאנפערענץ פון דייטשע ציוניסטען, וואס וועט זיך עפענען דעם 11-טען סעפטעמבער, וועט זיין אנוועזענד אויך מ. מ. אוסישקין. מ. מ. אוסישקין וועט נאך דער ערעפענונג האלטען א גרויסען רעפעראט אויף דעם צוזאמענפאהר.

ספארט-בעוועגונג

ארבייטער ספארט-אימפרעזע

מיט׳ן אנטייל פון 5 יודישע ארבייטער-קלובען

זונטאג זענען אויפ׳ן ספארט-פלאץ „ווידזעוו״ פארגעקומען די ספארט-פייערונגען לכבוד דעם 5-יעהריגען יובילעאום פון לאדזער קרייז-קאמיטעט פון ארבייטער-ספארט-פערבאנד אין פוילען. אין די פייערונגען האבען זיך בעטייליגט 8 ארבייטער-ספארט-קלובען פון לאדז און קרייז דערונטער 5 יודישע ארבייטער ספארט-פעראיינען: „שטערן״ — לאדז, „מארגענשטערן״, „נאפשוד״, „שטערן״ — פאביאניץ און „שטערן״ פון קאליש.

נאך דער דעפילאדע פון אלע ספארטלער אין א צאהל פון העכער 300 מאן האבען געהאלטען בעגריסונגס-רעדעס די ה״ה ראקאווסקי, יארדאן — פערבאנד פון די ארבייטער-ספארט-קלובען אין פוילען, גרונדמאן — מארגענשטערן און פון די פועלי - ציוניסטישע ספארט - פעראיינען ראטמאן האלענדערסקי.

דאס פראגראם האט זיך אנגעהויבען מיט גימנאסטישע איבונגען פון די ספארט-גרופען פון „שטערן״ און „מארגענשטערן״. איינדרוקספול זענען דא אויסגעפאלען דער אויפמארש פון „שטערן״ מיט׳ן „שטערן-פאהן״, וואו די ספארטלער האבען אויסגעשטעלט א פיראמידע מיט א „שטערן״, דאן די מאסען-איבונגען. עפעקטפול און זעהר קארעקט האבען אויסגעפיהרט די גימנאסטיקער פון „מארגענשטערן״ פריי-איבונגען, בעזונדערס געלונגען איז דא געווען דער טאנץ פון דער פרויען-גרופע.

אין פוסבאל-טורניר האט דאס ערשטע ארט פערנומען „ווידזעוו״ מיט 12 פונקטען פאר „שטערן״ 10 פונקטען „נאפשוד״ און „טור״ צו 9 פונקטען. אין פוסבאל-טורניר האט אלעמענס אויפמערקזאמקייט צוגעצויגען די יונגע יודישע מאנשאפט פון „נאפשוד״, וועלכע איז דאס ערשטע מאל אויפגעטרעטען אין דער עפענטליכקייט. „נאפשוד״ פערמאגט א זעהר גוט מאטעריאל, וואס בעווייזט די שוין דערצילטע רעזולטאטען מיט „ווידזעוו״ 0:0 און דער זיג איבער „מארגענשטערן״ 1:0.

אין טורניר פון ספארט-שפילען האט אין דער אלגעמיינער קלאסיפיקאציע, דאס ערשטע ארט פערנומען „טור״ פאר „ווידזעוו״ און „שטערן״. די וועלכע ערטער האבען די קלובען דערצילט אין לייכט-אטלעטיק. אין די דאזיגע קאנקורענצען האבען די ארגאניזאטארען וועניג אכט געלייגט אויף די טעכנישע רעזולטאטען דאגעגען האבען זיי זיך בעמיהט צוצושטעלען, וואס מעהר ספארטלער. אזוי-ארום איז לייכט-אטלעטיק געשטעלט געווארען — אלס מאסען-ספארט.

די גרעסטע צאהל ספארטלער אין אלע קאנקורענצען, סיי אין גימנאסטיק, סיי אין לייכט-אטלעטיק האט צוגעשטעלט דער יודישער ארב. ספארט-קלוב „שטערן״. וועלכער האט טאקע בעקומען אן אויסצייכנונג פאר די גרעסטע צאהל אנטיילנעהמער. די אויסצייכנונג פון פוסבאל האט בעקומען — „ווידזעוו״, פון ספארט-שפילען און לייכט-אטלעטיק — „טור״ און פון עפעקטפולע גימנאסטישע איבונגען — „מארגענשטערן״.

דער צוגעזאגטער פוסבאל-מעטש צווישען די רעפרעזענטאנצען פון לאדז און ווארשא — איז נישט פארגעקומען.

טאמאשאווער כראניק

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1914

מארגען, דאנערשטאג, דעם 1. סעפטעמבער ד. י. הויבט זיך אן אין דער אדמיניסטראציע-אפטיילונג ביים מאגיסטראט די רעגיסטראציע פון יונגע לייט, געבוירענע אין יאהר 1914.

די רעגיסטראציע וועט דויערן ביז דעם 10. סעפטעמבער איינשליסליך.

ארבייטער-דעלעגאציע אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע

אין דער לאדזער וואיעוואדסטווע האט עהער-געכטען געוויילט א דעלעגאציע פון פערבאנד פון פראפ. פעראיינען („ז. ז. ז.״) וועגען אויסצאהלען די לוינען פאר די 80 ארבייטער, וועלכע האבען זיך אליין געשטעלט צו די עפענטליכע ארבייטען. די וואיעוואדסטווע האט מסכים געווען די לוינען אויסצוצאהלען פון דעם אפגעשפארטען פאנד אין חודש יוני ד. י.

איצט ווענדט זיך אויסשליסליך אין היגען מאגיסטראט, אז די ארבייטער זאלען בעקומען זייערע פערדינסטען.

רעיענטען-עקזאמענס

דער פרועס פון זיגען לעגיאניסטען-פערבאנד ה׳ מאריאן באראנאווסקי האט בעלעגט אן עקזאמען פאר דער עקזאמינאציאנס-קאמיסיע ביים פיעטרקאווער קרייז-געריכט אלס רעיענט.

אזא אייגענעם עקזאמען האט אויך בעלעגט דער פיעטרקאווער סטאראסטא ה׳ איגנאצי סטזשעמינסקי.

פרייזען פון געבעקס

די פרייזען-קאמיסיע ביים מאגיסטראט האט אפגעהאלטען א זיצונג אויף וועלכער ס׳זענען פעסטגעשטעלט געווארען די פרייזען פאר געבעקס:

א קילא ברויט — 30 גר.; ראזאווע 24 גר. פאר א קילא. די פרייזען אויף זעמעל בלייבען אהן ענדערונג.

זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

היינט, מיטוואך אין אווענד קומט פאר א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג און פרעזידיום פון ראט. דער טאג-אָרדנונג אין פאלגענדער: 1) ראטיפיצירען דעם פסק-דין אין ענין שוחטים-פענסיעס, 2) בעשטעטיגען דעם אפמאך מיט׳ן שטעטישען חזן, 3) בעטראכטען די איינגעפלאסענע רעקורסען געגען דער עטאט-אויסמעסטונג, 4) דער ענין וועגען די פראטעסטירטע וועקסלען פון דער גמינע און 5) פרייע פארשלאגען.

אויף דער זיצונג וועט הרב בראט געבען אויפקלערונגען וועגען זיין פסק בנוגע די שוחטים.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך דעם 31 אויגוסט

11,58 צייטסיגנאל, 12,10 טעגליכער פרעסע איבערזיכט, 12,40 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 12,45 גראמאפאן-פליטען, 3,40 פעליעטאן פאר קינדער, 3,53 קינדער-שמועסען, 4,05 גראמאפאן, פליטען, 4,35 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער, 4,40 פאסט-קעסטעל, 5,00 באלעט-מוזיק, 6,00 לייכטע מוזיק, 6,45 טאנץ-מוזיק, 7,10 פערשידענעס, 7,35 פרעסע-איבערזיכט, 7,45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס קאמער, רעפערטואר פון די טעאטערן, 8,00 לייכטע מוזיק, 8,35 ליטעראריש פערטעלשעה, 8,50 טראנסמיסיע פון קאטאוויץ, 9,50 ראדיא-פרעסע, 9,55 מעטעאראל. קאמוניקאט פאר לופטפליה קאמוניקאציע, 10 טאנץ-מוזיק, 10,25 גראמאפאן-פליטען, 10,40 ספארט-ידיעות, 10,50 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

3,30 דאווענטרי—סימפאנישער קאנצערט, 7 וויען—אפערע, 7,55 הילווערסעם—קאנצערט מיטן אנטייל פון נתן מילשטיין, 8 שטאקהאלם—„פאוואצע״ אפערע, 8 לאנדאן—בראמס אווענד, 8,45 רוים—אפערע, 9 ברעסלוי—קאנצערט.

ערקלערונג פון דער יודישער פאלקס-פארטיי אין מזרח-גאליציען

ווארשא, (יט״א) די יודישע פאלקספארטיי אין מזרח-גאליציען האט איבערגעשיקט דער יט״א די בעשלוסען פון איהרע עקזעקוטיווע און פארטיי-ראט וועגען די בעראטונגען פון דער יודישער וועלט-קאנפערענץ אין זשענעווע און וועלכע עס ווערט געזאגט, אז די פארטיי אנערקענט די נויטווענדיגקייט פון אן איינהייטליכען סאלידארען יודישען פראנט געגען אנטיסעמיטיזם און בעציהט זיך דעריבער פאזיטיוו צו דער איניציאטיווע צו רופען דעם יודישען וועלט-קאנגרעס. אנמערקענדיג דאס ארץ-ישראל-פראבלעם פאר א צענטראלען יסוד פון די יודען אויף דער גאנצער וועלט האלט די יודישע פאלקס-פארטיי אין מזרח-גאליציען, אז דער קאנגרעס דארף זיך אויך פערנעמען מיט׳ן ארץ - ישראל-פראבלעם און דעריבער ווערט פעסטגעשטעלט, אז אדוו. פרילוצקי פון ווארשא איז נישט געווען בערעכטיגט צו פאדערן אין נאמען פון די יודישע פאלקיסטען צו עלימינירן דאס א״י-ישראל-פראבלעם פון פראגראם פון יודישען וועלט קאנגרעס.

אין די רעזאלוציעס ווערט ווייטער פעסטגעשטעלט, אז די איבערוויגענדע מעהרהייט פון די מיטגלידער פון די א. גער. יודישע ווירטשאפטליכע פערבאנדען אקצעפטירט נישט די מעטאדען און פאליטישע אנשויאונגען פון די צופעליגע פיהרער, וועלכע זיי טאלערירן צוליב פערשידענע טאקטישע טאטיוען.

א צוואוקס פון 20 מיליאן

ווי האלט עס מיט דער בעפעלקערונג אויף דער ערד?

לויט דעם „סטאטיסטישען יאהרבוך״, וועלכער ווערט ארויסגעגעבען דורך דער פעלקער-ליגע בעטרעפט די בעפעלקערונג פון דער ערד איצט 2.012.000.000 מענשען.

אין פערגלייך מיט׳ן פערגאנגענעם יאהר איז די צאהל מענשען פערגרעסערט געווארען מיט אנ׳ערך 20 מיליאן.

די גרעסטע בעפעלקערונג פערמאגט אזיע, וואו עס געפינען זיך 1.103 מיליאן מענשען. נאכדעם געהט איירָאפע, וועלכע פערמאגט העכער א האלבען מיליארד (506 מיליאן) מענשען. אמעריקע פערמאגט אין אלגעמיין 252 מיליאן מענשען (די צפון-שטאטען: 134, דרום: 33, צענטער 35), אפריקע האט 142 מיליאן. אויב די דאזיגע ציפער איז ריכטיג, האט דאס דאזיגע לאנד אין איין יאהר פערלוירען צוויי מיליאן מענשען. אויף די אינזלען — 10 מיליאן מענשען.

דעם גרעסטען צוואוקס פון דער בעפעלקערונג איז צו בעמערקען אין רוסלאנד: פון 124 אויף 127 מיליאן. אין פוילען: פון 31 אויף 32 מיליאן, אין שפאניען אויף א מיליאן: פון 23 אויף 24 מיליאן. אהן ענדערונג איז געבליבען אין דייטשלאנד 64 מיליאן. אין ענגלאנד: 46 מיליאן. אין איטאליען האט זיך די בעפעלקערונג פערקלענערט אויף 406 טויזענט ביי 41 מיליאן בעפעלקערונג. עס האט זיך אויך פערקלענערט די בעפעלקערונג אין שאט לאנד.

פאר
גראפישע אנשטאלטען
דרוקעריין און פערלאגען
עמפפעהלט

104

טעל.: 241-24

Dr med. J. GOLDBERG

ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Śródmiejska 20, tel. 186-13

נעמט אן פון 11 ביז 1.

Mieszkanie

2 pokoje z kuchnią

z wszelkiemi wygodami

POSZUKIWANE.

Oferty do administracji sub. „J. S." 7884

Dr. med. D. FRID

צוריקגעקעהרט

אינערן און קינדער-קראנקהייטען.

שענקעוויטש 37, טעל. 224-78

נעמט אן פון 4—6 נאכמיטאג. 5113

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

בעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט

און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

DR. MED. J. ŁUBICZ

כירורג - ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצעדורע פון זעמטליכע ארטאפעדישע

טראפעטען ווי: חקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע

הענד און פיס, גארסעטען א. א. וו.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-

קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארם.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

זיכערע הילף און א רפואה

אהז א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאי און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטענע הייל באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פראפעסארען מיט מיינע בא-נאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעווינגר בעווייזיגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר-ליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייזונגען מיט הייל-גארסעטען און אפא-ראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס. ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע איניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנטש, פראפ. ד״ר י. מאריש-לער, פראפ. ד״ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין דאנקבארקייט דעם גרויסען ספעציאליסט ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פאר ראטעווען מיך פון א שווערער ברוך-קראנקהייט. ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט האט נישט געשוינט קיין מיה, כדי מיך צו בעפרייען פון א זיכערער געפאהר און מיך געברענגט צו א געזונדען צושטאנד. היינט ביים מראגען זיין באנדאזש שפיל איך פעסט, אז כ׳בין פולשטענדיג געזונד.

(—) ארוויל דרעשלער

לאדז, זגכבארגיא 4, 2-טער שטאק.

עלטערן! ס׳ווערען נאך איינ-געשריבען קינדער!

עלטערן! ס׳ווערען נאך איינגעשריבען שילער און עלטער פון 6 ביז 14 יאהר

1) אין דער 7-קל. יוד. פאלקס-שול א. נ. פון בארכאוו, שרודמיעסקא 7

2) „ „ 7 „ „ „ „ י. ל. פרץ, פל. קאשטשעלני 4

די קינדער, וואס בעזוכען אונזערע שולען זענען יוצא דעם שול-צוואנג און זענען בעפרייט פון בעזוכען די פאווסעכנע שולעס.

די לימודים הייבען זיך אן דעם 1-טען סעפטעמבער.

קוראטאריום

פון די בארכאוו-שולען.

5193

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל

שפאצירוואגענס

אייזען - ניקעל-

בעטען

מאטראצען

„Patent“ ספרענזינאווע

ווידשימאטשקעס אמעריקאנער

צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער

„DOBROPOL“, Łódź

Piotrkowska 73 (אין הויף)

Samochody

i motocykle używane. Kupno, sprzedaż, komis zamiana.

Auto-Agencja

Gdańska 82 tel. 189-28

געגען בעלוינונג!

נעכטען איז פערלוירען גע-ווארען דאקומענטען און וועקסלען, וועלכע זענען אונ-גילטיג. דער עהרליכער פינ-דער ווערט געבעטען אפצו-ברענגען געגען בעלוינונג נאוואמיעסקא 3 געוועלב 12 טעל. 222-45. דיסקרעציע געזיכערט.

5189

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוועכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד. זונטאג פון 9–1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע–לעטשניצע-פרייזען

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע

ביי לערש,

סקווערא 15.

יעדער איינציגער

מעבעל

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו

צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

א פרעבליסטין-

ערציהערין

מיט א פיליצהריגער פראקטיק אין מוזיק, זוכט א פאסטען. אפערטען אין דער אדמיניסטראציע פון דער צייטונג פאר „פרעבליסטין“.

4821

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי“) טעל. 134-72

נעהמט אן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אווענד

א פריזיר-אנשטאלט פיעטריקאווער 60

אין הויף.

צוליב׳ן הערשענדען קריזים זענען די פרייזען בעדייטענד רעדוצירט. ראזירען מיט קעלניש-וואסער 30 גר., שערען 50 גר., קאפ-וואשען 40 גר. אין דאמען סאלאן שערען דא-מען 1 זל. קאפ-וואשען 1 זל. מאניקור 65 גר. בימע זיך איבערצייגען.

5192

Dr. med. A. LANDKOF

choroby wewn.

P O W R Ó C I Ł 5191

mieszka obecnie przy **Al. I Maja 5**, tel. 138-34. Przyjmuje od 2–3 i od 7–8.

ס׳ווערט געזוכט צו דינגען

צוויי צימער מיט קיך און אלע בעקוועמליכקייטען (באדע-צימער) אדער 3 צימער און קיך אין צענט-רום שטאט פאר ביליג דירה-געלד. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „דירעקטאר“

Poszukuję od zaraz

2 pokoi z używalnością kuchni jako sublokator, ewentualnie jednego dużego pokoju. Oferty sub. „I.“ do administr. tego pisma.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

א בעקוועם ארט צו שלאפען פאר 2 אנשטענ-דיגע יונגעלייט איז אפציגעבען. צו ערפאהרען פאמארסקא 14, קוועט-אפיצינע, 2 שטאק ביי לאסקי.

5183

ס׳ווערט געזוכט א צימער אין צענטרום שטאט מיט א בעזונדערן איינגאנג. אפערטען אונ-טער „H“

5195

צו פארדינגען א שטוב מיט א קיך, 1-טער שטאק, אפיצינע, זאכאדניא 18, וו. 18.

5190

א מעבלירט שעהן צימער צו פערמיטען, 11 ליסטאפאד 45, וו. 6.

5199

קויף און פערקויף

א טריקאטאזש-מאשין 2, 3, 4 אהן אונטער-שיד פון ברייט אויך צווייגאדעל-מאשין צום נייהען קויף איך, פיעטריקאווער 92, פיאסעצקי.

5194

פריוואט פאסטענס

א קוואליפיצירטע קעכין קען זיך מעלדען אין באר „ראגאזשיקא“ זשעלאנא 11.

5141

א האנד-נייהער און א מיטנייהער צו ערשטע סארט מאגאזין-ארבייט קענען זיך מעלדען זאכאד-נא 42, וואוידיסלאווסקי.

5198

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 9 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע - פרייזען.

צאהן-ארצט

St. Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

Dr. med.

LUDWIK RAPEPORT

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז- און אורין-קראנקהייטען האט זיך איבער-געצויגען אויף **ציגעל-גאס 8** (פריהער 40) טעל. 236-90.

עמפפאנגס-שעהן פון 9–10 פריה און 6–8 אוו.

Dr. med.

H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 מיטאג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.

– – טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. – –

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

Z prawami gimnazjów państwowych

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

Eug. Jaszuńskiej-Zeligmanowej

ul. Południowa 18, tel. 168-82

איינשרייבונגען פון נייע שילערינס אין אלע קלאסען נעהמט אן דער סעקרעטאריאט טעגליך פון 11–1 און פון 5–7 אווענד.

ביים גימנאזיום א פארשולע „Dom milusińskich“ פאר קינדער פון 4 יאהר אן

DYREKCJA. 6667

חדר „תורה ודת“

עם גן-ילדים

פל. וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6

מאכט בעקאנט דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט ווערט דאס חדר צום נייעם שול-יאהר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפולקאמט אויף אלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.

איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ׳ן קומענדיגען שול-יאהר 1932/33 אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאר יעדען טאג פון 9–1 בייטאג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת“, וואו סווערט געלייגט

גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ׳דיגע אויפפיהרונג און ס׳ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען!

קינדער פון 4 ביז 8 יאהר ווערען אהיים-געפיהרט דורך א ספעציעלען מענש.

צוליב׳ן קריזיס – הנחה-פרייזען.

„SANATO“

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד״ר מעד. ש. אייגער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מע רייטלער-סוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פאלאכאוו כירורגישע אפטיילונגפון ד״ר מעד. מ. קאנטאר.

Dr. med

REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9 – 1 בייטאג.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4–8 אווענד, פאר פרויען פון 4—5 נאכמ. אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 116-33

ס׳נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן. ד״ר גאלדשטיין-פאלאק, ד״ר יוסטמאן, ד״ר מ. קאנטאר, ד״ר ציגע, ד״ר ראקאווסקי, ד״ר ראזענצווייג, ד״ר רוזשאנער. ד״ר וויינבערג, ד״ר סטופעל. צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא ווי אויך וויזיטען אין שטאט.

רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר׳ן טעקסט–18 גר. פרייטאג און ערב-יו״ט–24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט–40 „ „ „ „ „ –60 „ „ „ „ 4 „
נאכ׳ן טעקסט–12 „ „ „ „ „ –18 „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא–1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און טער-מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נ י ש ט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman